Ազգ

Azg armenian daily

2 ՀՈՒԼԻՍ 1994. ՇԱԲԱԹ # 124 (627)

SABCO

OVERSEAS TRADING LTD.

LIMASSOL CENTRE, BLOCK B, SUITE 307, P. O. BOX 6543, TEL +357-5-370962, FAX. +357-5-370945

OUR BANKERS: P. E. M. O. BANK, LIMASSOL, CYPRUS: FEDERAL BANK OF THE MIDDLE EAST, LIMASSOL, CYPRUS: BANK OF CYPRUS, LIMASSOL, CYPRUS: HELLENIC BANK, LIMASSOL, CYPRUS

Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների համար Կիպրոսի եւ Ռոտերդամի պահեստներից

ԾԽԱԽՈՏ, ՄԹԵՐՔ, ԽՄԻՉՔ, ԿԱՂՈՒՅՔ

ուղիղ հասցեատիրոջը՝ նավով եւ ինքնաթիռով

ՍԵՒԾՈՎՅԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Դիվանագիտական հարաբերությունների բացակայությունը խանգարում է դաշինքին

ԹԲԻԼԻՍԻ, 30 ՀՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐՔ։ Սեւծովյան ավազանի տնտեսական համագործակցության մասնակից որոշ երկրների միջեւ դիվանագիտական հարաբերությունների բացակայությունը խոչընդոտում է նոր դաշինքի արգասավոր աշխատանքին, այսօր այստեղ հայտարարեց Հայաստանի արտգործնախարար Վահան Փափազյանը, որը մասնակցում է Սեւծովյան ավազանի երկրների արտգործնախարարների հանդիպմանը։ Ինչպես հայտնի է, այդ դաշինքի նախաձեռնողը՝ Թուրքիան, մինչեւ օրս հրաժարվում է դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատել Հայաստանի հետ։ Նախարարը նաեւ նշեց, որ իր երկիրը բոլոր ջանքերը կգործադրի այդ համագործակցության զարգացման համար։

Հանդիպման ընթացքում իր հերթին ռուսական կողմը մտահոգություն հայտնեց Բոսֆորի նեղուցում ստեղծված իրադրության առթիվ։ Ռուսաստանն անընդունելի է համարում նեղուցներին վերաբերող միջազգային օրենքների խախտումը։ Ըստ երեւույթին Մոսկվայի մտահոգության պատճառը Բոսֆորի նկատմամբ լիակատար վերահսկողություն հաստատելու Թուրքիայի ձգտումն է, որը պատճառաբանվում է շրջակա միջավայրի նկատմամբ հոգածությամբ։

Մյուս կողմից, Ադրբեջանի փոխվարչապետ Ալի Թահմազովն իր հերթին հայտարարեց, որ Սեւծովյան ավազանի երկրների հետ համագործակցությունն Ադրբեջանին թույլ կտա դուրս գալ համաշխարհային օվկիանոս։ Նրա կարծիքով, ներկայումս կազմվում է տնտեսական ու քաղաքական դաշինք, որը կառուցողական համագործակցության նախադրյալներ է ստեղծում։

Այսօր ավարտված հանդիպման ժամանակ որոշում ընդունվեց ստեղծել Սեւծովյան ավազանի երկրների առեւտրի ու զարգացման միջազգային բանկ։ Այդ փաստաթուղթն ստորագրեցին Վրաստանի, Հունաստանի, Ադրբեջանի, Թուրքիայի եւ Բուլղարիայի ներկայացուցիչները։ Փաստաթուղթը նախաստորագրեցին Հայաստանը, Ռումինիան, Մոլդովան եւ Ուկրաինան։ Ռուսաստանը եւ Ալբանիան առայժմ չեն արտահայտել իրենց վերաբերմունքը։ Սահմանվեց երկրներից յուրաքանչյուրի բաժինը նոր բանկի բյուջեում։ Այսպես, Վրաստանը կմուծի 4 մլն, Հայաստանը՝ 2,7 մլն ամերիկյան դոլար։

Միաժամանակ այսօր այստեղ Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն առանձնազրույց ունեցավ Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւի հետ։ «Մենք քննարկեցինք վրաց-աբխազական հարաբերություններն ամբողջությամբ», զրույցի ավարտից հետո հայտարարեց Կոզիրեւը։ Արծարծվեցին նաեւ հակամարտության գոտում ԱՊՀ խաղաղարար ուժերի տեղաբաշխման, Աբխազիային առնչվող համաձայնագրերի կատարման հարցերը, ասաց նա։ Կոզիրեւը տեղեկացրեց, որ Բոննից Էլցինի հետ իր հեռախոսազրույցում վերջինս հավաստել է Թբիլիսի կատարած իր փետրվարյան այցի ընթացքում ձեռք բերված համաձայնությունների հանդեպ Ռուսաստանի անփոփոխ դիրքորոշումը։

Հունական արգելքը խախտում է առեւտրական քաղաքականությունը

Միջազգային դատարանը համաձայնվեց Հունաստանի այն փաստարկների հետ, ըստ որոնց Սկոպյեի (Հունաստանն այդպես է անվանում Մակեդոնիային) դեմ արգելքը կրում է քաղաքական բնույթ, եւ հետեւաբար չի խախտել եւրոպական համայնքի կոնվենցիան։ Հունաստանի վարչապետ Պապանդրեուն հայտարարեց, թե Միջազգային դատարանի վճիռը դաս կլինի Եւրախորհրդի բոլոր անդամների համար։ Այդ կապակցությամբ Հունաստանը մտադիր է հարց բարձրացնել Եւրախորհրդի տեղում Վան դեր Բրուկի ներկայության առիթով։ Այնուամենայնիվ, Եւրախորհրդի նախագահ Ժակ Դելորի մամլո քարտուղարը հայտարարեց, թե Միջազգային դատարանը ընդունել է, որ Սկոպյեի դեմ հունական արգելքը խախտում է ընդհանուր առեւտրական քաղաքականությունը եւ ազատ առեւտրաշրջանառությունը։ «Հունաստանի ձայն»

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Ղարաբաղը բացառում է թուրքական ուժերի մուտքը շրջան

«ԱԶԳ»-ԱՐՑԱԽ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 1 ՀՈՒԼԻՍ։ Այսօր առավոտյան իրադրությունը ղարաբաղյան ճակատներում էական փոփոխություններ չի կրել։ Ադրբեջանական ուժերը պարբերաբար գնդակոծել են Աղդամի, Մարտակերտի եւ Ֆիզուլու շրջանների ղարաբաղյան պաշտպանական դիրքերը։ Տուժածներ չկան։ ԼՂՀ ռազմական հետախուզության տվյալներով, Մարտունու ուղղությամբ նկատվում են հակառակորդի կենդանի ուժի կուտակումներ եւ տեղաշարժեր։

ԼՂՀ ղեկավարությունը երբեք չի համաձայնվի որեւէ տարածաշրջանային ուժեր հակամարտության գոտում թուրքական զորքերի ներկայությանը։ Այս կարծիքն է հայտնել ԼՂՀ արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանը, անդրադառնալով թուրքական զորամիավորումները ղարաբաղյան հակամարտության գոտի մտցնելու վերաբերյալ թուրքական խորհրդարանում սկսված քննարկումներին, որի համար խորհրդարանը հետ է կանչվել արձակուրդից։ Ըստ պրն. Ղուկասյանի, նման քննարկումներն առանձնապես լարում են իրադրությունը շրջանում եւ կարող են ի չիք դարձնել վերջին հրադադարը։ Հակամարտության կարգավորման գործում իր դերն ակտիվացնելու Թուրքիայի ձգտումը դրսեւորվում է նաեւ պաշտոնական Ադրբեջանում ավելացնելու փորձով։ Արտգործնախարարն այն կարծիքն է հայտնել, թե այն պետությունը, որը շարունակում է Հայաստանի շրջափակումը, զինվորական հրահանգիչներ եւ զենք է ուղարկում Ադրբեջան, չի կարող հանդես գալ խաղաղարարի դերում։ «Անընդունելի է նման հարցի առաջադրումն իսկ, ուստի տարակուսանք է հարուցում ԵԱՀԽ դիրքորոշումը, որն անհնարին հավանականությամբ հաշվի է առնում անհեթեթության հետ», ընդգծել է Արկադի Ղուկասյանը։

ՇՐՋԱՆ

Ռուսական հատուկ ծառայությունները վերահսկում են իրադրությունը Կուսարիում

Այժմ Ադրբեջանի հյուսիսը ազգամիջյան բախումների հավանական նոր օջախ

ԲԱՔՈՒ, 1 ՀՈՒԼԻՍ. [illegible], ՏԱՍՍ։ «Ռուսաստանյան հատուկ ծառայությունները լիովին վերահսկում են իրադրությունը Ադրբեջանի հյուսիսային շրջաններում եւ ցանկացած պահի կարող են այնտեղ հրահրել բախումներ ազգամիջյան հողի վրա», հայտարարեց «Լեզգիական տուն» ֆոնդի խորհրդակցական մարմնի նախագահ Ռաֆիկ Ալիևը։ Նա նշեց, որ այսօր դեռ պահպանված է ազգամիջյան հակամարտության նոր օջախի ծագման հնարավոր վտանգը։ «Մինչեւ որ չլուծվի Անդրկովկասում Ռուսաստանի, Իրանի եւ Թուրքիայի միջեւ ազդեցության ոլորտների բաժանման խնդիրը, այս հարցը կմնա օրակարգում»։ Ռաֆիկ Ալիևի խոսքերով, Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի ազգային քաղաքականությունը, որը նա վարում է Հյուսիսային Կովկասում, նախատեսում է Ադրբեջանի հյուսիսում ադրբեջանա-լեզգիական հակամարտության բորբոքման հնարավորությունը, նպատակ ունենալով արգելակել հանրապետության ազդեցության աճը մեծ քաղաքականության մեջ։ «Ադրբեջանի բարձրագույն ղեկավարության ներկայացուցիչների հայտարարությունն այն մասին, թե հանրապետության Կուսարիի շրջանում տեղի ունեցած վերջին իրադարձությունների պատճառը զուտ կենցաղային է, միայն ավելացնում է լարվածությունը։ Այս դեպքերն ունեն խորը արմատներ, եւ մի գնդակից էլ կարող է տեղի ունենալ պայթյուն, որի հետեւանքներն ավելի մեծ կլինեն, քան ղարաբաղյան բախումներինը», նշեց ֆոնդի նախագահը։ Որպեսզի բույլ չտրվի հակամարտությանը, գտնում է Ռաֆիկ Ալիևը, Ադրբեջանը այս հարցով պետք է կապ պահպանի Ռուսաստանի ղեկավարության հետ, ոչ թե միայն Դաղստանի, քանի որ «Սադվալ» գրանցված է Ռուսաստանի արդարադատության նախարարության կողմից։

ՆԵՂՈՒՑՆԵՐ

Թուրքիան սահմանափակում է մտցնում Բոսֆորում

ՄՈՍԿՎԱ, 1 ՀՈՒԼԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ռուսական կողմը որպես նեղուցների հիմնական «օգտատերերից» մեկը լիովին կիսում է սեւծովյան նեղուցներում նավագնացության անվտանգության ապահովման հիմնախնդրի առթիվ Թուրքիայի անհանգստությունը, դժբախտաբար է այդ ուղղությամբ ձեռնարկվող միջոցառումները։ Այս մասին ասվում է Ռուսաստանի արտգործնախարարության հաղորդագրությունում, որը Մոսկվայում հանձնվել է Թուրքիայի դեսպանատանը թուրքական կողմից սեւծովյան նեղուցների գոտում նավագնացության ազգային նոր կանոնակարգ սահմանելու առնչությամբ։ Այս մասին բրիֆինգում հայտնեց Ռուսաստանի Դաշնության արտգործնախարարության տեղեկատվության եւ մամուլի վարչության տնօրեն Գրիգորի Կարասինը։ Միեւնույն ժամանակ, նշեց նա, նավագնացության նոր կանոնակարգը դուրս է գալիս այս կարեւոր խնդրի լուծման շրջանակներից, չարդարացված սահմանափակումներ մտցնելով ընդհուպ մինչեւ նեղուցներում նավագնացության լրիվ դադարեցումը, ինչը ուղղակիորեն հակասում է նեղուցներում նավագնացության մասին կոնվենցիային։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Անվտանգության խորհուրդը սպառնում է

ՄԱԿ, 1 ՀՈՒԼԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդն Անգոլայի ՈՒՆԻՏԱ խմբավորմանը սպառնացել է լրացուցիչ պատժամիջոցներով, եթե նա մեկ ամսվա ընթացքում չընդունի հաշտության առաջարկները, որոնցով հանդես են եկել ՄԱԿ-ը, Ռուսաստանը, Պորտուգալիան եւ ԱՄՆ-ը։ Այդ մասին ասվում է Անվտանգության խորհրդի 932-րդ բանաձեւում։

Համատեղ արշավախումբը կմեկնի Աֆրիկա

ՎԻԼՆՅՈՒՍ, 1 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ, [illegible]։ Համատեղ լիտվա-գերմանական մի արշավախումբ 1994 թ. նոյեմբերից մինչեւ 1995 թ. փետրվար մտադիր է ուսումնասիրել Աֆրիկայի 13 երկրների անտառներ, ջունգլիներ եւ գետեր։ Այստեղ մամլո ասուլիսում հաղորդվեց, որ 10 լիտվացիները եւ 22 գերմանացիները մտադիր են 17,5 հազար կմ հաղթահարել ռուսական «Ուրալ» բեռնատարներով, կորեական ջիպերով եւ լիտվական կատամարաններով։ Նրանք նկարահանելու են 10-ից ավելի տեսաժապավեններ։

ԱՄՆ նախագահը կայցելի Ռիգա

ՌԻԳԱ, 1 ՀՈՒԼԻՍ, [illegible]։ ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը հանդիպումներ կունենա բալթյան երեք պետությունների ղեկավարների հետ եւ կքննարկի տնտեսական բարեփոխումների զարգացման հարցերը, առեւտրի զարգացման եւ տեղական կառավարման բարեփոխումների հեռանկարները։ Կքննարկվեն բալթյան տարածաշրջանից Ռուսաստանի զորքերի դուրսբերման հետ կապված խնդիրները։

ՄԱԿ

Ռուսաստանն Անվտանգության խորհրդից ավելին էր սպասում

ՄԱԿ, 1 ՀՈՒԼԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը միաձայն բանաձեւ է ընդունել վրաց-աբխազական հակամարտության վերաբերյալ։ Խորհուրդը որոշել է Վրաստանում ՄԱԿ-ի դիտորդների առաքելության մանդատը երկարաձգել մինչեւ հուլիսի 21-ը 55 մարդուց բաղկացած նրա ներկայիս կազմով։ Խորհուրդը գոհունակությամբ է նշել վրաց-աբխազական հակամարտության գոտում ԱՊՀ խաղաղարար ուժերի օգնությունն սկսվելու առթիվ, ինչպես նաեւ ողջունել է Վրաստանում ՄԱԿ-ի դիտորդների առաքելության եւ հակամարտության գոտում գտնվող ԱՊՀ խաղաղարար ուժերի փոխգործակցությունը։

Նիստում ելույթ ունենալով ՄԱԿ-ում Ռուսաստանի Դաշնության մշտական ներկայացուցիչ Յուլի Վորոնցովը մասնավորապես ասել է. «Չենք թաքցնում, որ մենք Անվտանգության խորհրդի պատասխանատուներից կսպասեինք ավելի մեծ աջակցություն եւ քննարկման համար Աբխազիայում խաղաղարար գործողության անհետաձգելի անհրաժեշտությամբ։ Մենք գտնում ենք, որ Անվտանգության խորհուրդը չպետք է երկարաձգեր ակտիվ խաղաղարար գործողությունների նկատմամբ։ Մենք հույս ունենք, որ Անվտանգության խորհուրդը վրաց-աբխազական հակամարտության գոտում խաղաղության պահպանման ջանքերին ոչ միայն օգնության ձեռք կտա, այլ նաեւ կգործակցի այլ տարածաշրջաններում եւ այլ մայր ցամաքներում տեղի ունեցող հակամարտությունների նկատմամբ»։

ՄԱԿ-ը բոսնիացիներին եւ սերբերին կոչ է անում չխախտել հրադադարը

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 1 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ։ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը լուրջ անհանգստություն է հայտնել Բոսնիայում հակամարտող կողմերի կնքած մեկամսյա հրադադարի համաձայնագրի խախտման առթիվ։ «Անվտանգության խորհուրդը դարձյալ կողմերին կոչ է անում զերծ մնալ հարձակողական գործողություններից, մյուս սադրիչ ձեռնարկումներից, ինչպես նաեւ հրադադարի համաձայնագրի խախտումներից եւ ազգային զտումներից», ասված է պաշտոնական հայտարարության մեջ։ Փաստաթղթում կոչ է արված վերականգնել բանակցությունները Բոսնիա-Հերցեգովինայի ամբողջ տարածքում միաժամանակ ռազմական գործողությունների համատարած դադարեցման շուրջ հրադադարի պայմանագրի հուլիսի 10-ին լրացող գործողության ժամկետից առաջ համաձայնություն հաստատելով։ Անվտանգության խորհուրդը դատապարտել է նաեւ Բոսնիայի տարածքում գտնվող ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի անձնակազմի վրա ձեռնարկվող հարձակումները եւ պահանջել է ապահովել նրանց անվտանգությունը։

Միաժամանակ, ՄԱԿ-ի ներկայացուցչի խոսքերով, հակամարտող զինված կազմավորումները հինգշաբթի 500-ից ավելի հրետանային կրակոցներ են արձակել միմյանց դիրքերի վրա։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔ

Արա Սահակյանն ընդդեմ Գալստյանի եւ Մանուչարյանի

Վերջերս որոշ նախկին պաշտոնատար անձինք, «Ղարաբաղ» կոմիտեի անդամներ հանդես եկան հանրապետության ղեկավարությանը, մասնավորապես նախագահին ուղղված հրապարակային մեղադրանքներով:

Այս կապակցությամբ հետաքրքրական էին ՀՀ ԳԽ առաջին փոխնախագահ Արա Սահակյանի մեկնաբանությունները, որոնք նա հայտնեց մեր թղթակցին:

- Պարոնայք Հ. Գալստյանի եւ Ա. Մանուչարյանի «հայտնությունը» տխուր խոհերի տեղիք է տալիս: Նրանք կարծես նպատակադրվել են գերազանցել հանրապետության նախագահին չորս տարի հայհոյող բոլոր սուբյեկտներին միասին վերցրած եւ դա անում են աղմկարարությամբ:

Տարբեր գույնի ընդդիմախոսները իրավական պետության ստեղծման ճանապարհին առաջացող անխուսափելի դժվարությունները մեթոդաբար օգտագործում են քաղաքական մթնոլորտը աղավաղելու եւ մարդկանց հոգիները պղտորելու նպատակով: Այս երեւույթները օր օրի սաստկանում են հատկապես վերջին կես տարվա ընթացքում: Արդյունքում հանիրավի անարգվում են ազնիվ մարդիկ, իսկ ցինիկները ավելի են ցինիկանում, աշխատող եւ ստեղծող մարդիկ հայտնվել են անորոշության մեջ, իսկ ժամկետանցները ցնծում են...

Երբ «Ղարաբաղ» կոմիտեի «հեռացած» անդամները ցանկանում են ակտիվ քաղաքական կյանք վերադառնալ, դա նրանց անձնական ընտրության խնդիրն է, սակայն արժի՞ արդյոք դա ազդարարել Հայաստանի պետության ձեռքբերումները նսեմացնելով կամ երեկվա զինակիցներին մոռանալով, արդյոք արժի՞ դա անել հանրապետության նախագահին այպանելով: Անձնական ատելության հիմքերի վրա ծավալվող դաշինքները երբեք դրական արդյունք չեն տա:

- Պրն. Սահակյան, ինչո՞ւ եք հանրապետության նախագահին այդքան պաշտպանում: Միթե՞ համոզված եք, որ նա...

- Հանրապետության նախագահը հանրապետության առաջին քաղաքացին է եւ բարձրագույն պաշտոնատար անձը: Հանրապետության նախագահը հանրապետության խորհրդանիշերից է, պահպանել նրա արժանապատվությունը յուրաքանչյուր քաղաքացու պարտքն է: Սա դեմոկրատական պետության բարոյաքաղաքական մթնոլորտի կարեւոր բաղկացուցիչն է, մթնոլորտ, որի համար կարծես այդքան հոգում է ընդդիմությունը...

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Սահմանադրական հանձնաժողովի հերթական նիստ

Հունիսի 30-ին ընդլայնված կազմով իր աշխատանքը սկսեց ՀՀ ԳԽ Սահմանադրական հանձնաժողովը: Այն վարում էին երկու համանախագահները՝ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը եւ ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը: Նախքան ներկայացված Սահմանադրության 5 նախագծերի շուրջ բովանդակային քննարկումներին անցնելը, Սահմանադրական հանձնաժողովը ընդունեց աշխատակարգային մի քանի որոշումներ: Կայացվեցին նաեւ որոշումներ լսումների կարգի, հանձնաժողովի աշխատանքների լուսաբանման եւ այլ կազմակերպական խնդիրների վերաբերյալ: Հինգշաբթին նշանակվեց հանձնաժողովի նիստի օր, որոշվեց ամեն շաբաթ գումարել երկուսից ոչ պակաս նիստ: ՆՏ

■ ***Անշարժ գույքի վաճառքով զբաղվող մեր մակլերների կարծիքով***, *այսօր Երեւանի կենտրոնում գտնվող մեկ սենյականոց բնակարանն արժի 2-3 հազար դոլար: Կենտրոնին հարող մասերում 1,5-2,5, ծայրամասերում 500-ից 1000 դոլար: Երկու սենյականոցներն արժեն համապատասխանաբար 5-6, 4-5, 2-3 հազար դոլար, իսկ երեք սենյականոցները 9-13, 6-8 եւ 3-5 հազար դոլար:*

Երեկ առավոտյան աշխատանքի շտապող հազարավոր երեւանցիներ մետրոպոլիտենի դռները փակ գտան: Պարզվեց, որ մեքենավարները գործադուլ են կազմակերպել՝ աշխատավարձի բարձրացման եւ սոցիալական բնույթի այլ պահանջներով: Մետրոպոլիտենի պետ Հրանտ Բեգլարյանը խաղում էին 25-40 րոպեով, եւ ուղեւորների պակաս չկար: Մինչեւ տրանսպորտի նախարարի [illegible] ցի կարող էր մինչեւ [illegible] կարգավորել յուրաքանչյուր փոխնախարարի քայլեր տրամադրել ստեղծված խառնաշփոթը փոքր-ինչ կարգավորելու նպատակով: Իսկ ավտոբուսների ու տրոլեյբուսների դռներից կախված

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Գործադուլ Երեւանի մետրոպոլիտենում

Մեր գործակալության թղթակցին հայտնեցին, թե մեքենավարների հիմնական պահանջը աշխատավարձի բարձրացումն է եւ դեպոյի աշխատակիցներին սննդամթերք հատկացնելը: Հիշեցնենք, որ ավելի վաղ նույնանման պահանջներ էին առաջադրել նաեւ մետրոպոլիտենի այլ ծառայությունների աշխատակիցները: Երեկ, ամբողջ օրվա ընթացքում, տրանսպորտի նախարարության, մետրոպոլիտենի ղեկավարության եւ գործադուլավորների միջեւ բանակցություններ էին ընթանում աշխատանքը վերսկսելու նպատակով:

Իսկ այդ ընթացքում վերգետնյա տրանսպորտի համար ասես սովորական ժամեր էին. ավտոբուսները մետրոյի «Բարեկամություն» կայարանից մինչեւ Օղակի ուղեւորներին փո ուղեւորները ենթադրում էին, թե արդյոք գործադուլը պատրվակ չէ՞, բայց իրական պատճառն այն է, որ հոսանք չկա, թե՞ պատճառը ԱԺՄ-ի հանրահավաքն է, եւ իշխանությունները փորձում են նման ձեւով խափանել այն:

Ինչեւէ: Մնում է հուսալ, որ բանակցությունները կավարտվեն համաձայնությամբ, եւ արդեն այսօր մարդիկ այս հովհանոց կլսեն մետրոյի վագոններում: Մանավանդ որ թե իշխանությունները, թե մետրոպոլիտենի աշխատակիցները շատ լավ են հասկանում մետրոյի նշանակությունը Երեւանի համար, եւ կասկած չկա, որ կանեն իրենցից կախված ամեն ինչ մայրաքաղաքի տրանսպորտային զարկերակի անխափան գործունեության համար:

Ա. Բ.

ՀԱՅՐԵՆԻՔ-ՍՓՅՈՒՌՔ

Հանդիպում պրոֆ. Խաչիկ Թոլոլյանի հետ

«Հայ պետության մը առաջացումը կատարված իրողություն է քաղաքական աշխարհին մեջ: Աշխարհը մեզ թշնամի չէ եւ ոչ ալ բարեկամ, ընդհանրապես անտարբեր է: Եւ ուրեմն, հարցն այն է, թե մենք կրնա՞նք հետաքրքրել զիրենք եւ ինչպե՞ս»: «Կամ պետք որոշենք, ամեն ինչ ներկայանալով, թե Հայաստանը պետք գործե որպես Եվրոպայի՞ն պետություն մը, որպես Ռուսաստանի կախյա՞լ պետություն մը, թե՞ նոր դաշնային համակարգին մեջ ձեւող պետություն մը, եւ կամ որպես պետություն, որ կփորձի Մ. Նահանգներու օժանդակությունը վայելել: Անշուշտ, ասոնց մեջ մեկը մյուսը չի բացառեր, կարելի է եւ պետք է փորձել բոլորն ալ: Սակայն, ի վերջո առաջնահերթություններու, նախապատվություններու հարց մը կա»:

Այս խոսքերը պատկանում են ամերիկահայ հայտնի քաղաքագետ, ազգագետ, սփյուռքագետ պրոֆ. Խաչիկ Թոլոլյանին, որի հետ մեր աշխատակից Արմենուհի Թոփչյանը վերջերս ընդարձակ զրույց ունեցավ, որի գլխավոր մասերը մեր ընթերցողները «Ազգում» կկարդան առաջիկա համարում:

Մինչ այդ հայտնենք, որ պրոֆ. Թոլոլյանը այսօր, շաբաթ, «Ազգից այն կողմ» կարեւոր թեմայով գիտաժողով կանցկացնի Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանում, ժամը 10-14, 5-րդ հարկի փոքր դահլիճում: Մուտքն ազատ է:

ԲԱՆԿԵՐ

Վերջապես ե՞րբ եք բաժանելու մեր փողերը

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

«Ոսկե հորթ» վեպի հայտնի հերոսի այս խոսքերն իրավամբ կարելի էր որպես բնաբան ընտրել երեկ Նախարարների խորհրդի շենքի դիմաց կազմակերպված բողոքի հավաքի համար, որի մասնակիցները զանազան լիազատար կամ սահմանափակ ընկերությունների փայատերերի խոստումներից խաբված ավանդատուներն էին, որոնք, ովքեր «կապույտ երազներով ավանդի» ակնկալիքով իրենց վերջին խնայողությունները հանձնել էին մասնավոր հիմնարկներին եւ հայտնվել փաստի առաջ: Խնդիրը հետեւյալն է. ըստ բողոքողների, «Սար Տարոնիկ» կազմակերպությունը (որի ավանդատուների թիվն, ի դեպ, հասնում է 3600-ի), արդեն 2 ամիս է, ինչ չի վճարում ավանդները: Ավանդատուները փորձել են բացատրություններ ստանալ դատախազությունից եւ Կենտրոնական բանկից, եւ պարզվել է, որ Կենտրոնական բանկի նախագահ Բագրատ Ասատրյանի կարգադրությամբ այն մասնավոր բանկերը, որոնք համապատասխան արտոնագրեր չունեին, փակվել են: Իսկ թե ով պետք է ավանդատուներին վերադարձնի նրանց գումարները, պարզ չէ, որ հայտնի չէ: Համենայն դեպս, ավանդատուներին այդպես էլ չի հաջողվել հանդիպել ընկերության ներկայացուցիչների հետ, սակայն դատախազությունում նրանց տեղեկացրել են, թե իրենք հանդիպել են կազմակերպության ներկայացուցիչների հետ, եւ վերջիններս խոստացել են վերադարձնել գումարները: Խոստացված ժամկետներն անցել են, իսկ գումարները դեռ չեն վերադարձվում:

Ի դեպ, բողոքողների շարքում կային նաեւ «Միջանի» եւ «Լինքս» կազմակերպությունների ավանդատուները, որոնց վիճակն առանձնապես չի տարբերվում «Սար Տարոնիկի» իրենց բախտակիցներից: Հուսահատված ավանդատուները բողոքի դիմում են հղել հանրապետության նախագահին, ԳԽ նախագահին եւ վարչապետին, եւ մնում է հուսալ, թե գոնե այս քայլը ինչ-ինչ հաջողությունների կհանգեցնի: Ու թեեւ հավաքված ցուցարարները պարբերաբար վանկարկում են «Բագրատյան, Բագրատյան», սակայն կառավարությունից տեղեկացանք, որ իրենք ընդհանրապես որեւէ գործ չունեն այս ամենի հետ, եւ բողոքավորները պարզապես սխալ հասցեով են եկել:

Վերջին երկու ամսում հանրապետությունում դոլարի փոխարժեքը չի բարձրացել: Միանգամայն կատաստրոֆիկ իրավիճակ դրամով ավանդներ ընդունող եւ ամսական 40-45 տոկոս խոստացող կազմակերպությունների համար: Իսկ թե ով պետք է վերադարձնի ավանդները նման «աղետների» դեպքում հայտնի չէ: Պատահական չէ, որ բողոքավորներից մեկի խոսքերով «վերեւներում» իրենց հասկացրել են, թե «երբ նրանց բռնենք, ձեր փողերը կվերցնեք: Ավելի լավ է համբերեք, այդ դեպքում երեւի կամաց-կամաց կվերադարձնեն»: Ցավոք, մեզ այդպես էլ չհաջողվեց զրուցել Կենտրոնական բանկի նախագահ Բագրատ Ասատրյանի հետ, վերջինս շատ զբաղված էր: Իսկ մինչ այդ «հայկական Փարիզ» երեւույթը սպառնում է լուրջ ծավալներ ընդունել:

Ի դեպ, նախատինքի իրենց բաժինը ստացան նաեւ զանգվածային լրատվության միջոցները, որոնք գովազդում են նաեւ համապատասխան արտոնագրեր չունեցող կազմակերպություններին դրանով իսկ նպաստելով նման իրավիճակների ստեղծմանը:

ԳՆԵՐ

Հուլիսին ինֆլյացիա չի նախատեսվում

ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության իրազեկ աղբյուրներից հայտնի է դարձել, որ հուլիսին սպասվող գների աճի եւ եկամուտների համարյա թե տասնապատիկ ինֆլյացիայի վերաբերյալ համառորեն տարածվող լուրերը միանգամայն անհիմն են: Նախարարության մոտակա ժամանակների ծրագրերով չի նախատեսվում ոչ տասնապատիկ եւ ոչ էլ որեւէ այլ չափի ինֆլյացիա: Ինչպես հայտնեցին Նոյյան Տապան գործակալությանը, նման շշուկների առաջացումը, ըստ երեւույթին, կապված է այն բանի հետ, որ տնտեսական կազմակերպությունների համար տուգանքներից ազատ միջին աշխատավարձի մակարդակի լիմիտը նվազագույնի հնգապատիկ չափից բարձրացել է տասնապատիկի:

Բազմաթիվ վերլուծողների կարծիքով, նման լուրերը սպառողական ապրանքների շուկայում դեֆիցիտի մեծացման գլխավոր պատճառներից մեկն են, քանի որ բազմաթիվ մասնավոր ձեռներեցներ պահում են իրենց ապրանքը՝ հույս ունենալով վաճառել ավելի ուշ՝ բարձր գներով:

ՆՏ. Համաձայն հաստատված կարգի, երբ ձեռնարկության միջին աշխատավարձը գերազանցում է սահմանված մակարդակը, ձեռնարկությունը այդ մակարդակից բարձր ամեն մի տոկոսի դիմաց տույժ է վճարում 3 տոկոս:

Մինչեւ հուլիս այդ մակարդակը հավասար էր հինգի, իսկ հուլիսից՝ նվազագույն տասը աշխատավարձի չափին:

Միաժամանակ ներկայումս կարելի է պնդել, որ Հայաստանի գյուղացիները իրենց գյուղատնտեսական արտադրանքի գների վերաբերյալ ստեղծել են որոշակի «փիլիսոփայություն»՝ հիմնված մոտավորապես հետեւյալ համարժեքությունների վրա, որին ելակետ է ծառայում 1 լ բենզինի արժեքը. 1 լ բենզինը = 250 գ կարագի = 300 գ մսի = 8 կգ հացի = 8 տուփ հայրենական կամ 2 տուփ արտասահմանյան ծխախոտի = 3 կգ կարտոֆիլի = 1 կգ ծիրանի = 4 կապ կանաչու = 1 կգ լոլիկի = 0,4 կգ ձեթի = 2 կգ մակարոնի = 2 կտոր օճառի = 2 կգ վարունգի = 1 կգ կեռասի = 0,5 կգ ելակի = 1 կգ շաքարի = 15 ձվի = 1 կգ ծառի սնկի = 160 գ պաղպաղակի = 1,3 «Սնիկերս» կամ «Մարս» շոկոլադի = 0,350 մգ ոսկու եւ այլն: Կարելի է նախատեսել իրադարձությունների զարգացման 4 սցենար, կապված փոխանակման այս պարիտետների հաստատունության հետ. 1. Արտաքին շուկաներում բենզինի եւ այլ էներգակիրների գների բարձրացում: Դա կհանգեցնի բոլոր մնացած ապրանքային խմբերի գների ինքնաբերաբար բարձրացմանը, եւ արդյունքում կպահպանվի պարիտետը, սակայն գների ավելի բարձր մակարդակում.

2. Դրամի համեմատ կայուն արժույթի գնարժեքի բարձրացումը: Այստեղ նույնպես կգործի բոլոր ապրանքների գների ինքնաբերաբար բարձրանալու կանոնը, որից հետո կբարձրանան նաեւ Իրանից դոլարներով եւ Ռուսաստանից ռուբլիներով ներմուծվող ապրանքների գները, այսինքն՝ պարիտետը դարձյալ կպահպանվի. 3. Ինֆլյացիայի հետեւանքով բնակչության եկամուտների բարձրացումը: Դա կմեծացնի սպառողների գնողունակությունը, որից, առաջին հերթին, կօգտվեն տեղի գյուղմթերքներ արտադրողները, համապատասխանաբար բարձրացնելով դրանց գները: Գների աճը նվազագույն չափով կանդրադառնա արտահանվող ապրանքների վրա, եւ այդպիսով պարիտետը կխախտվի հօգուտ գյուղացիների. 4. Ներքին շուկայում առանձին ապրանքային խմբերի դեֆիցիտի սրվելը: Արդյունքում այս ապրանքների վրա կհաստատվեն կոնյունկտուրային բարձր, մոնոպոլ գներ, բայց փոխանակային պարիտետը հիմնականում կպահպանվի: ՆՏ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ուսանողական ջոկատներն ամրացնում են երկրի սահմանները

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր ֆիզիկական կուլտուրայի, սպորտի եւ երիտասարդության հարցերի վարչությունը, վարչության համակարգում գործող ուսանողական ջոկատների հանրապետական շտաբը բուհերի ուսանողական խորհուրդների հետ այս տարվա հուլիսի 30-ից մինչեւ օգոստոսի 30-ը կազմակերպում են ուսանողական ջոկատներ՝ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում ռազմաշինարարական աշխատանքներ իրականացնելու համար: Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել 52.69.95, 52.69.85 հեռախոսահամարներով կամ դիմել բուհերի ուսանողական խորհուրդներին:

Հայտարարություն

Հունիսի 30-ին, ժամը 19.00-ին, ՀՌԱԿ գրասենյակում տեղի ունեցավ Հայ երիտասարդական միությունների համագործակցության հերթական նիստը, որին մասնակցում էին ՀՀԿ երիտասարդական «Ցեղակրոն» դաշինքը, ՀՅԴ «Նիկոլ Աղբալյան» ուսանողական միությունը եւ ՀՌԱԿ «Արմենական» ուսանողական ակումբը: Քննարկվեցին մի շարք հարցեր, այդ թվում՝ Հանրապետական ուսանողական խորհրդի հիմնադիր համագումարի աշխատանքների եւ ընդունված որոշումների շուրջ:

«Համագործակցություն»

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱՄԼԷՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
[illegible]
Apple Macintosh համակարգչային ցանցով «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԻՐԱՆ

Ալիեւ-Ռաֆսանջանի հանդիպում. Ո՞րն է «իմաստուն որոշումը»

ԹԵՀՐԱՆ, 30 ՀՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Հունիսի 29-ի հետմիջօրեին Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւն այստեղ այցելեց իմամ Խոմեյնիի դամբարան: Պաշտոնական արարողությունից հետո Ալիեւը գրառում արեց հուշամատյանում: Տեղական ժամանակով ժամը 17-ին սկսվեցին նախագահներ Ռաֆսանջանիի եւ Ալիեւի պաշտոնական բանակցությունները: Ադրբեջանական կողմից բանակցություններին մասնակցում էին արտգործնախարար Հասան Հասանովը, փոխվարչապետներ Ասկեր Սամեդովը եւ Սամեդ Սադիխովը, ազգային անվտանգության նախարար Նարիման Իմրանովը, պետխորհրդականներ Գաբիլ Հուսեյնլին, Հիդայաթ Օրուջեւը, առողջապահության նախարար Ալի Ինսանովը, ինչպես նաեւ Կովկասի մահմեդականների հոգեւոր վարչության առաջնորդ շեյխ ուլ իսլամ Հաջի Ալլահշուքյուր Փաշազադեն:

Հանդիպման սկզբին Ալիեւը Ադրբեջանի պատվիրակության անունից նախագահ Ռաֆսանջանիին հանձնեց հուշանվեր՝ իմամ Խոմեյնիի պատկերով: Ռաֆսանջանին նշեց, որ ինքը մինչեւ օրս անցյալ ամանը Ադրբեջան կատարած այցի հաճելի տպավորության տակ է եւ չի մոռանա ադրբեջանական ժողովրդի սերը: Նախագահ Ռաֆսանջանին «դառն ու տխուր իրադարձություն» անվանեց Ղարաբաղում շարունակվող հակամարտությունը: Նա հույս հայտնեց, որ պատերազմը կվերջանա «իմաստուն որոշումներ կայացնելուց, բռնամանքից ու թշնությունից հրաժարվելուց հետո եւ միջազգային օգնությամբ»:

Հեյդար Ալիեւն իրանական կողմին շնորհակալություն հայտնեց հյուրընկալության եւ Ադրբեջանին ցույց տրվող մարդասիրական օգնության համար եւ նշեց, որ բանակցությունների ընթացքում կքննարկվեն երկկողմ հարաբերությունների, Կասպից ծովում գործակցելուն, տրանսպորտին, կապին, առեւտրատնտեսական հարաբերություններին նվիրված բազմաբնույթ հարցեր, ինչպես նաեւ հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման խնդիրներ:

Հունիսի 30-ի առավոտյան Հեյդար Ալիեւը Թեհրանից մեկնեց Սպահան: Այնտեղ այցելեց «Մոբարաքե» մետալուրգիական խոշոր համալիր: Կեսօրին Ալիեւն այցելեց Պարսից ծոցի Քիշ կղզու ազատ տնտեսական առեւտրի գոտի: Կայացավ հանդիպում տեղի գործարար շրջանակների հետ:

Հունիսի 1-ի առավոտյան Ալիեւը Քիշ կղզուց պետք է թռչեր Ռեշտ քաղաք՝ բանակցելու քաղաքապետի հետ եւ ելույթ ունենալու Իրանի գործարար շրջանների ներկայացուցիչների առջեւ: Ճաշից հետո Ալիեւը պետք է մեկներ Ռամսար քաղաք, իսկ երեկոյան պետք է վերադառնար Թեհրան:

Այցի վերջին օրը՝ հուլիսի 2-ին Հեյդար Ալիեւը կբանակցի արտգործնախարար Վելայաթիի հետ, ապա կայցելի Իրանի ԱԳՆ քաղաքական հետազոտությունների կենտրոն եւ կմասնակցի կենտրոնի ունկնդիր Ադրբեջանի քաղաքացիների շրջանավարտման արարողությանը: Նույն օրը Ալիեւը հանդիպում կունենա Իսլամական հեղափոխության հոգեւոր առաջնորդ այաթոլլահ Խամենեիի եւ Իրանի խորհրդարանի նախագահ Նաթիգ Նուրիի հետ: Կեսօրից հետո Ալիեւը կանցկացնի մամլո ասուլիս: Միաժամանակ, երկու կողմերի փորձագետները քաղաքական խորհրդակցություն կանցկացնեն Իրանի նախագահի աշխատակազմում: Երեկոյան Հեյդար Ալիեւը կմեկնի Բաքու:

ԲԵԼԱՌՈՒՍ

Ա. Լուկաշենկոն շտապում է

ՄԻՆՍԿ, 1 ՀՈՒԼԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բելառուսի նախագահի պաշտոնի համար մղվող պայքարում կրքերը ոչ միայն չեն հանդարտվում, այլեւ նոր ուժով են բորբոքվում: Այս անգամ փորձաքար դարձավ երկրորդ փուլի անցկացման ամսաթիվը: Առաջին փուլում ապշեցուցիչ հաղթանակ տարած Ալեքսանդր Լուկաշենկոն, փորձելով արագացնել իրադարձությունները, դիմեց ընտրությունների կենտրոնական հանձնաժողով՝ խնդրելով նոր քվեարկությունը նշանակել հուլիսի 7-ին: Վյաչեսլավ Կեբիչը, ընդհակառակը, կցանկանար երկրորդ փուլը հետաձգել ամսվա երկրորդ կեսին: Բայց կենտրոնական հանձնաժողովը որոշեց ընտրությունները նշանակել կիրակի՝ հուլիսի 10-ին:

«Վերջին գոտեմարտի» շեմին լուրջ միջոցներ է ձեռնարկում Վյաչեսլավ Կեբիչը: Նա խոստացավ աշխատանքից հանել մի շարք պաշտոնատար անձանց եւ էապես փոխել իր «թիմը»: Նրա համար առաջին դասը եղավ * նախագահական բազկաթոռին տիրանալու պայքարում իր ախոյան Ալեքսանդր Լուկաշենկոյի հետ հեռուստավիճաբանություններ անցկացնելու համաձայնությունը: Նախկինում հանրապետության վարչապետը գերադասում էր անտեսել նմանօրինակ հրավերները:

Վճռականորեն է տրամադրված նաեւ Ալեքսանդր Լուկաշենկոն: Նա կանխատեսում է իր առավել ակտիվ *20 հազար կողմնակիցների աջակցությունը եւ նույնիսկ ընտրական հանձնաժողովներին օգնություն առաջարկել քվեարկության կազմակերպման գործում: Նա մտադիր է իր դիտորդներին ուղարկել առանց բացառության բոլոր ընտրական տեղամասեր, որոնք ստեղծված են հանրապետության տարածքում:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռուսաստանը կպաշտպանի Մերձբալթիկայի ռուսներին

ՄՈՍԿՎԱ, 30 ՀՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը գտնում է, որ պետք է խուսափել Լատվիայի նկատմամբ «պատժամիջոց» բառն օգտագործելուց այն դեպքում, երբ այդ երկրի Սեյմը անփոփոխ թողնի ռուսալեզու բնակչության իրավունքները ոտնահարող քաղաքացիության օրենքը: Դրա հետ մեկտեղ նա ընդգծեց, որ Ռուսաստանը բավականաչափ միջոցներ եւ քաղաքական կամք ունի Մերձբալթիկայում ռուսների շահերը պաշտպանելու համար: Այդ մասին Կրեմլում կայացած բրիֆինգում հայտարարեց նախագահի մամլո քարտուղար Վյաչեսլավ Կոստիկովը: Կոստիկովը նշեց, թե Ռուսաստանի նախագահը հույս ունի, որ Լատվիայի նախագահը կվճռի չստորագրել այդ փաստաթուղթը: Ելցինը հուսով է, որ Լատվիայի Սեյմի պատգամավորների ողջախոհությունը կհաղթի:

ԱՊՀ-ի սպաները Իտալիայում դասընթացների

ՀՌՈՄ, 30 ՀՈՒՆԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՊՀ-ի անդամ երկրների զինված ուժերի սպաները ութ պետությունների ներկայացուցիչների հետ Իտալիայի Սան Ռեմո քաղաքում ՄԱԿ-ի հատուկ դասընթացներ կանցնեն: Այնտեղ նրանք կուսումնասիրեն մոլորակի «թեժ կետերում» խաղաղություն հաստատելու եւ պահպանելու նպատակով համաշխարհային հանրակցության հովանու ներքո միջազգային գործողություններ իրականացնելու տարբեր տեսանկյուններ:

ԶԻՆՎԱԾ ՈՒԺԵՐ

«Սառը պատերազմի» ավարտից հետո

«Սառը պատերազմի» ավարտով սկսվեց «համընդհանուր» զինաթափումը: Աշխարհում մեկ կրճատվում է զորքերի քանակությունը, նվազում են նաեւ ռազմական ծախսերը: Ըստ վերջին տվյալների (1991 թ.) զինծառայողների թիվը աշխարհում կազմել էր 26 միլիոն՝ 2,7 միլիոնով կամ 10 տոկոսով նվազ, քան 1987 թվականին: Զինծառայողների բաժինը համաշխարհային բնակչության հազար մարդուն ընկնող 5,7 տոկոսից իջել է մինչեւ 4,8 տոկոսի:

Որոշ բանակներ, ինչպես, օրինակ, չինականը կամ հնդկականը, վնասով Ռուսաստանից գնում են ժամանակակից սպառազինումներ: Մյուսների բանակի միջոցները չեն արդիականացնում եւ լույս են զինում հին սպառազինություններով. այդ մասին վկայում է ռազմական բյուջեների եւ սպառազինման համաշխարհային շուկայի կրճատումը: Այսօր նույնիսկ չինական բանակը, թվում է՝ ավելի հակված է փող ներդնելու կոմերցիոն ձեռնարկությունների մեջ: Աշխարհում կրճատվում է զենքի առեւտուրը: 1987-ից մինչեւ 1991 թվականը սպառազինման արտահանումը կրճատվեց 62 տոկոսով:

1991 թվականին ամբողջ աշխարհում ռազմական ծախսերը կազմեցին 1038 տրիլիոն դոլար՝ 14 տոկոսով պակաս, քան ռեկորդային 1987 թվականին: Ռազմական ծախսերը զարգացած երկրներում կրճատվել են ամենամեծ չափով՝ գրեթե 20 տոկոսով: Զարգացող երկրներում, որ երկու տասնյակից ավել պատերազմներ են տեղի ունենում, կացությունն ավելի տագնապալից է: Նույն ժամանակահատվածում այդ երկրների ռազմական համընդհանուր ծախսերը աճել են 9 տոկոսով եւ հասել 241,7 միլիարդ դոլարի:

1987 թվականին, մինչեւ Բեռլինյան պատի անկումը, Խորհրդային Միությունում կար 3,9 միլիոն զինծառայող: Այսօր Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարությունը

հույս ունի 2,1 միլիոն զինծառայող ունենալ, սակայն բյուջետային դժվարությունները եւ զինակոչի անկանխատեսելի արդյունքները այդ նպատակը գործնականում անհասանելի են դարձնում: Մինչեւ 29 միլիարդ դոլարի ռազմական ծախսերի առաջարկվող ավելացումը 356 միլիարդ դոլարի մի խղճուկ մասն է միայն, որը 1987 թվականին Խորհրդային Միությունը պաշտպանության վրա ծախսեց: Նախկին խորհրդային մյուս հանրապետությունները միասին, պաշտպանության վրա ծախսում են Ռուսաստանից զգալիորեն քիչ:

Գերմանիայում, արեւելագերմանական 173 հազարանոց բանակով համալրվելուց հետո, ենթադրվում է զինված ուժերը 300 հազարով կրճատելու հարցը. 1987 թվականի Բունդեսվերի քանակի գրեթե 40 տոկոսը: 1991 թ. Գերմանիայի ռազմական բյուջեն կազմեց 39,5 մլրդ դոլար: Համեմատության համար նշենք, որ 1987 թ. Ֆեդերատիվ Գերմանիայի եւ Գերմանական Դեմոկրատական Հանրապետության ռազմական բյուջեները կազմում էին 55,7 մլրդ դոլար:

Այդ իմաստով, Ռուսաստանը եւ Գերմանիան միակը չեն: Ճիշտ է, զարգացող աշխարհում կան բացառություններ, ինչպես Թայվանը, որի ռազմական բյուջեն աճել է գրեթե 50 տոկոսով, եւ Պակիստանը, որի զինված ուժերն ավելացել են 24 տոկոսով եւ հասել 803 հազար մարդու: Սակայն, ընդհանուր առմամբ, շրջանի բանակների մեծ մասը կրճատվում է արտաքին սպառնալիքի թուլացմանը համապատասխան:

1987 թվականից մինչեւ 1991 թ. ԱՄՆ-ը 17 տոկոսով կրճատել է իր ռազմական բյուջեն, ոչ ավելի, քան իր նախկին մրցակից Ռուսաստանը եւ նվազ զարգացած երկրների միջինից: Ներկայումս ԱՄՆ-ը պաշտպանության վրա ծախսում է այնքան, որքան աշխարհի մնացած երկրները միասին: Աշխարհում ռազմական հավասարակշռության պահպանման համար դա, այնուամենայնիվ, չափազանց շատ է:

«Նյու Յորք թայմս»

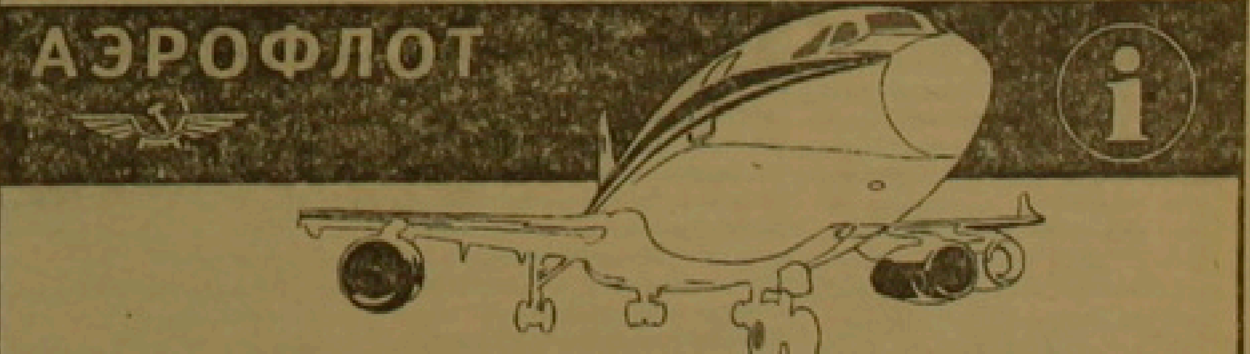

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հուլիսի 1-ից բացվում է Ռուսաստանի ազգային ավիաընկերության՝ «Աերոֆլոտ - ռուսաստանյան միջազգային ավիաուղիներ»-ի Ներկայացուցչությունը Երևանում, Մարյան փող. 22 (Կենտրոնական փոստատան շենք):

Առայժմ միայն մեզ մոտ դուք կարող եք ձեռք բերել Աերոֆլոտի միջազգային չվերթերի տոմսեր՝ Մոսկվայից (Շերեմետևո) և Ռուսաստանի այլ քաղաքներից դեպի աշխարհի 105 երկրների 147 օդանավակայաններ:

Մենք ձեզ առաջարկում ենք բարձրակարգ հարմարավետություն և օդային ուղևորության ամենացածր գներ:

ԱԵՐՈՖԼՈՏ

հեռ. 53-21-31, 53-21-51

522-248

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **ՓՈՐՁԵՐ**

Էջեր ղարաբաղյան հուշագրությունների եւ խոհերի գրքից

Հարազատ հողի վերքերն անցնում են իմ սրտի միջով

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

Ղարաբաղը մեղք չունի եւ էլի Ղարաբաղն է մեղավոր

Եւ ամեն անգամ, հատկապես Երեւան հասնելուս պահերին, հիշում եմ իմ անթիվ հանդիպումները անթիվ մարդկանց հետ, որ ներկայացնում են անթիվ կուսակցություններ, շարժումներ, խմբեր, ակումբներ, ընկերություններ եւ նման այլ բաներ: Կանգ եմ առնում միայն երկու բանի վրա, որոնք մարդիկ միշտ փորձում են պարզաբանել՝ Ղարաբաղ եւ սոցիալիզմ: Ոմանք կարծում են, թե Երեւանը, եւ ընդհանրապես Հայաստանը, նման ընկճված վիճակում է բացառապես Ղարաբաղի պատերազմի պատճառով: Նույն այդ մարդիկ եւ էլի ոմանք էլ գտնում են, որ մեր ձախողության պատճառը Միության փլուզումն է մի կողմից եւ սոցիալիզմի գաղափարներից հրաժարվելը՝ մյուս կողմից:

Սկսենք հակառակ ծայրից: Ենթադրենք, որ ոչ մի Ղարաբաղյան շարժում էլ չի եղել: Ընդհանրապես չի եղել ոչ Գորբաչով, ոչ էլ վերակառուցում: Ասենք, Բրեժնեւը ապրել է ոչ թե յոթանասունվեց տարի, այլ՝ ինիսունչորս: Այսինքն մինչեւ հիմա էլ լիներ ոչ թե 1982 թվականին, այլ երկու հազար թվականին: Միեւնույնն է, ԽՍՀՄ-ում պետք է տեղի ունենար վերակառուցում: Գորբաչովյան թե խրուշչովա-պետրովսկյան՝ ոչ մի նշանակություն չունի: Նոր պասը միշտ էլ վկվում է: Եթե նույնիսկ ոչ տանիքի ծանրությունից, ապա ժամանակի բեռան ծանրությունից: Պարզապես այդ պասը կփլվեր երկու հազար թվականին: Կամ քիչ ավելի ուշ: Ի՞նչ կլիներ այդ ժամանակ: Իրականում ոչինչ էլ չէր լինի: Պարզապես հայկական Ղարաբաղը, որպես այդպիսին, գոյություն չէր ունենա, լինելին կամ գրեթե լինելին ադրբեջանականացված կլիներին (այստեղ բերում եմ Նախիջեւան-Արաբկիր-Օզալի պայմանները) Անասյանի, Մեղրու, Վարդենիսի, Մասիսի, Նոյեմբերյանի, Ղափանի եւ մի շարք այլ շրջաններ: Էլ չեմ խոսում Երեւանի մասին, որը ինում էր ու չէր զգում, թե ինչպիսի փոփոխություններ են տեղի ունենում իր «ժողովրդագրական պրոցեսներում»: Խոսքն այստեղ «այլազգիների» հանդուրժելիության կամ չհանդուրժելիության չի վերաբերում: Նման գաղափարախոսությունն ու վիճակը ընդհանրապես խորթ է հայ ժողովրդի գենետիկական էությանն ու խառնվածքին: Խոսքը, կրկնում եմ, վերաբերում է պանթուրքիզմի պլաններին: Պատահական չէ, որ նախագահ Օզալը սկսեց դոռալ ու շանթ նետել անմիջապես այն բանից հետո, երբ Շուշիից, անփոխարինելի Ղարաբաղից, Կիրովաբադից, Բաքվից հայերի տեղահանմանը պատասխանեցին համարժեք գործողությամբ: Հանուն արդարության պետք է ասել, որ այդ ժամանակը զուգադիպեց Հայաստանի ողբերգությանը, երբ երկրաշարժի հետեւանքով շատ շրջաններ, որտեղ բնակվում էին նաեւ ադրբեջանցիներ, սոսկալի ավերվածության ենթարկվեցին: Օզալին կարելի էր հասկանալ, նա հենվում էր Թալեաթի բանաձեւի վրա. «Չկա հայկական հարց, որովհետեւ չկան հայեր»: Ժամանակներն այսօր որիշ

Սկիզբը՝ 21, 25, 28 մայիս, 1, 4, 8, 11, 15, 29 հունիս

են: Ծայեաբանական ցեղասպանության իրականացումն անհնար է: Դրա համար էլ պանթուրքիստները գնացին մշակված ճանապարհով, որը պակաս արդյունավետ չէր, քան յաթաղանը: Դա ժողովրդագրությունն է: Նորաբույս թալեաթների հենց այդ կենտրոն պլանների մասին էի ես գրել «Օջախ» գրքում, եւ հատկապես դրա համար այնքան մեծ աղմուկ բարձրացավ իմ անձի շուրջ Ադրբեջանում: Դա նշանակում է. «Խփել նշանակետին»: Քչերն այսօր գիտեն, որ Ղարաբաղյան շարժման սկզբից անմիջապես հետո, Երեւան ժամանած ՍՄԿԿ ԿԿ քարտուղար Լուկյանովը եւ ՍՄԿԿ ԿԿ Քաղբյուրոյի անդամ Դոլգիխը հարց էին դրել Հայաստանի կոմկուսի ԿԿ-ի քարտուղար Դեմիրճյանի առաջ, թե ինչու կուսակցական, տնտեսական, խորհրդային, պետական, իրավապահ մարմինների կառույցներում այդքան քիչ ադրբեջանական ազգի ներկայացուցիչներ կան: Իսկ Դեմիրճյանին շրջանից շրջան էին քարշ տալիս, որտեղ ապրում էին ադրբեջանցիներ, եւ ստիպում հանդիպել նրանց մնալ՝ Հայաստանում, «ծնել եւ բազմանալ»: Ահա այդպես էին պահում իրենց մուսկովյան ղեկավարները մեր տանը, որոնք Սումգայիթից անմիջապես հետո հանդիպում էին ազերիների հետ եւ անպայման հարցնում. «Քանի՞ երեխա ունեք»: Ինչպիսի պատասխան էլ որ ստանային, բարձրաստիճան այցելուները անպայման հայտարարում էին. «Քիչ է»: Եւ ամենուրեք նույն երգն էր: Ու այդ ամենը գաղափարում էին մեր հեռուստատեսությամբ: Եւ, կրկնում եմ, Սումգայիթից հետո: Թող մեզ ների բոլոր հայախոս դիվանագետները, բայց այն ժամանակ եւ այդ բոլորը գծի էի առնում: Եւ ընդհանրապես ոչ ոք բոլ չմոռանա, որ ՏԱՐԵԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԳՐՎՈՒՄ Է:

Պետք է պատգամախոսի երեւակայություն ունենալ պատկերացնելու համար, թե ինչ կլիներ մեր վիճակը վաղը, եթե չլիներ Ղարաբաղյան շարժումը: Եւ մեկ էլ նորմալ մարդն իրեն իր բնավորին չի մեղադրի այն բանի համար, որ հանելով ջերմաչափը, խմանում է բարձր ջերմության մասին: Ղարաբաղը Հայաստանն է: Հայաստանը Ղարաբաղն է: Ղարաբաղյան շարժումը հենց Հայ Դատի գաղափարների իրականացման փաստն է, որը եւ հայ ժողովրդի ձեռքբերումներից մեկն է: Դա հնարավոր դարձավ միայն այն պատճառով, որ արյունը, որպես կենսաբար թթվածին կրող, անցնում էր հայ ժողովրդի միասնական մարմնի արյունատար անոթներով: Եւ չէր կարող ջերմաստիճանը տարբեր լինել նրա մարմնի տարբեր մասերում: Եւ, իհարկե Ղարաբաղը չի մեղավոր, որ Երեւանը մթության մեջ է, որ նրա փողոցները դատարկ ու փոշոտ են, որ տների պատուհաններում լույս չկա, որ մարդիկ ի վիճակի չեն պահելու իրենց հարազատին: Մի՞թե դրանում Ղարաբաղն է մեղավոր, որն արդեն վեց տարի արյուն է քամում զինակոչելով, որ իր ղեկավարն է վճարում հայության ճակատագիրը եւ, իհարկե, առաջին հերթին՝ Երեւանի ճակատագիրը: Ղարաբաղն ընդհանրապես մեղավոր է, մեղավոր այն բանում, որ միմիայն նրա սխրանքի շնորհիվ են կարողանում իշխանության գլուխ կանգնած մնալ նրանք, ովքեր Հայաստանը հասցրին այնպիսի վիճակի, որ տարեց կինը, բնիկ երեւանցին, չկարողանա բաղել ինչ-որ կեսից մնացած ապրանք: Եւ կնկ եւ նրանց հայտնել են, թե ով ինչ մնացել է հիվանդանոցում: Ոչ հարազատներ ունի, ոչ բաներ, մեն-մենակ է: Բնակարանում սառնոր ցուրտ է: Սով: Լույս չկա: Ջուր չկա: Հաց չկա: Փող չկա դեղերի համար, որը ոսկու գին ունի: Դիմացնից հայտնում են շրջանային իշխանություններին: Ոչ մի արձագանք: Դրանո՞ւմ էլ Ղարաբաղն է մեղավոր: Ղարաբաղը պատերազմ չի սկսել: Նա զենքը ձեռքին միայն պաշտպանում է իր հողը: Ու դրանով հանդերձ հասցնում է վարել, ցանել, հավաքել բերքը, վերականգնել պաշտպանական ջրամբարները, ապա հագցնել եւ զինվորներին կերակրել բարձր հացով:

Ով ի՞նչ է անում ձեռի- սակ եղանով

Սոցիալիզմ: Այս բառան նույնպես անհնար, ամենավիճելիներից է: Այստեղ էլ նույն բանն եմ լսում. Ղարաբաղը կործանեց տերությունը, ոչնչացրեց սոցիալիզմը: Այդ ի՞նչ տերություն էր եւ ի՞նչ հասարակարգ, որին կարողացավ կործանել մարդիկ այդ հողակտոր: Եթե դա այդպես է, ուրեմն դրանք՝ եւ տերությունը, եւ հասարակարգը, դատապարտված էին: Մինչդեռ միամիտ ղարաբաղցիները բոլորովին էլ չէին ծաղրում, երբ առաջին օրերին Ստեփանակերտի Լենինի հրապարակում ձեռքերը բարձրացրած վանկարկում էին. «Լենին, կուսակցություն, Գորբաչով»: Չէ՞ որ հավատում էին: Հավատացնում եմ ապագա պատմաբաններին, որ մեզնից ոչ ոք չէր հորինել այդ կարգախոսները: Դրանք բխում էին բուն ժողովրդից: Միայն Իգոր Մուրադյանը մի անգամ ծաղրանքով առաջարկեց. «Ստալին, Բերիա, Լիգաչով»: Միայն հետո հասկացան, որ, իրականում բոլորովին էլ չեն տարբերվում այդ երկու կարգախոսները: Մի խոսքով, Ղարաբաղը ոչինչ էլ չոչնչացրեց: Ընդհակառակը նկեք Ղարաբաղին հանգիստ թողնենք: Եթե որեւէ մեկը տուժել է Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից, ապա Ռուսաստանն ու Հայաստանն են եղել՝ Ղարաբաղի հետ միասին: Ավելի լավ է սոցիալիզմի մասին խոսենք: Այդ բառան երբեք չի կորցնելու իր այժմեականությունը: Այդ գաղափարին վերադառնալու են կրկին ու կրկին:

Ցանկության դեպքում հակառակն շատ բան կարելի է գտնել իմ ելույթների, հատկապես հրապարակախոսության, սոցիալիզմի մասին իմ առանձին կարծիքների մեջ: Բանավեճի ժամանակ հաճախ ընդդիմախոսներն իրար գլխի են լցնում հասկացությունները ու տերմինները. սոցիալիզմ, կոմունիզմ, ամբողջատիրություն, բոլշեւիզմ, ստալինիզմ եւ նման բաներ, էլ չեմ ասում որպես տերմինների՝ ծիածանային գույների այնպիսի երանգների մասին, ինչպիսին կրկնվում է «դեմոկրատ» բառը: Ժողովրդական դեմոկրատներ կլինեն, անհիմն բառակապակցություն է՝ «դեմոսը» ժողովուրդն է: Յուղային յուղ: Այսօր նույնիսկ այդպիսի երկիր կա Կորեական Ժողովրդա-դեմոկրատական Հանրապետություն՝ ԿԺԴՀ, քրիստոնյա-դեմոկրատներ, սոցիալ-դեմոկրատներ, լիբերալ-դեմոկրատներ եւ այլն:

Շարունակելի

ԲԱՆԱՎԷՃ

Միասնական ուղղագրութիւնը ազգի միասնութեան խթաններից մէկը

Մասնագետ-գիտական, Երեւանի Մատենադարանի փոխտնօրէն Բաբկէն Չուգասզեանի ստորեւ տպագրվող դիտողություններն ու դիտարկումները բերեւս արտահայտում են մեր ընթերցողներից շատերի կարծիքը: Հեղինակը ամիսներ առաջ էր իր մտորումները հանձնել խմբագրության, սակայն ինչ-ինչ պատճառներով դրա հրապարակումը ձգձգվեց, մինչեւ որ «Ազգի» ամերիկյան տպագրությունը ժամանակավորապես դադարեց, որի վերաբերյալ հարգարժան գիտնականն իր դիտողություններն էր անում: Անտարակույս, բարձրացված հարցերը խիստ այժմեական են, եւ սիրով դրանք ներկայացնում ենք ընթերցողներին:

Սփիւռք-Հայրենիք կամրջի ընդլայնման ու ամրապնդման կարեւորագոյն լծակներից է մամուլը, եւ հաճելի է ի մանալ, որ նոր փորձեր են կատարւում. Հայաստանում հրատարակւող որոշ թերթեր («Ազգ», «Հայաստան») նրանց հրատարակման օրն իսկ ժամանակակից տեխնիկայի ընձեռած հնարաւորութիւններով հասցնել սփիւռքահայ ընթերցողներին եւ առանց յապաղելու նրանց հաղորդակից դարձնել հայրենի երկրի քաղաքական ու հասարակական կեանքին, մշակութային անցուդարձին: Այս առումով ողջունելի է «Ազգի» վերահրատարակութեան փաստը Ամերիկայի հայաշատ Լոս Անջելես քաղաքում:

Նման վերահրատարակութիւնների յարատեւման մտահոգութեամբ եւ դրան յարակից որոշ հարցերի շուրջ անհրաժեշտ ենք համարում մի քանի նկատառումներ անել:

Նախ եւ առաջ՝ որքա՞ն նպատակայարմար է հայաստանեան ներկայ ուղղագրութեամբ լրագրեր առաջարկել սփիւռքահայ ընթերցողին: Նորութիւն ասած չենք լինի արձանագրելով, որ սփիւռքահայութիւնը հիմնականում խորշում է նոր ուղղագրութիւնից եւ մեծ դժկամութեամբ է իր ձեռքը վերցնում մեր մամուլն ու գրականութիւնը: Սփիւռքահայ տարբեր գաղթօջախներում գտնուած ժամանակ բազում անգամներ մենք ականատես ենք եղել, թէ ինչպէս Հայաստանից ստացուած թերթերը, առանց բացուելու, զամբիւղ են նետում, անգամ մտաւորականութիւնը, յատկապէս ուսուցիչները իրենց երեխաներին ու աշակերտներին թոյլ չեն տալիս հայաստանեան ուղղագրութեամբ գրականութիւն կարդալ, որպէսզի նրանք հին ու նոր ուղղագրութիւնները չշփոթեն ու «անգրագէտ» չդառնան: Այս հանգամանքը եւ աստիճանաբար խորացող լեզուամտածողութեան տարբերութիւնները պատճառ են դառնում, որպէսզի հայաստանեան գրականութիւնը սփիւռքահայութեան համար խորթ տարր դառնայ, իսկ արեւմտահայ գրականութիւնն էլ հայաստանցու համար՝ դժուար ընկալելի:

Աւելի քան եօթանասուն տարի է անցել ուղղագրութեան, այսպէս կոչուած, «բարեփոխումից» եւ եօթանասուն տարի շարունակ այն յուզում ու փոթորկում է հայ գաղթաշխարհը. սփիւռքահայ մտաւորականութիւնը անէն մի առիթով, առանց վհատուելու, անդրադառնում է այդ ցաւոտ ու արհեստական խնդրին, քանզի նա լաւ գիտակցում է, որ դրա լուծումը անպայման անհրաժեշտ է՝ մեր ժողովրդի միասնութիւնը, դրանով իսկ նրա գոյատեւումը ապահովելու համար: Իսկ մե՞նք... Իսկ մենք, որ եօթանասուն տարի շարունակ քիչ ենք ականջ դրել մեր գաղթօջախներին եւ անհաղորդակից եղել նրանց ցաւերին ու մտահոգութիւններին, դեռեւս շարունակում ենք կառչած մնալ բռնակալութեան պայմաններում սահմանուած մեզ պարտադրուած ուղղագրութեանը, անգամ լեզուաբան որոշ այրեր ամեն գնով ջանում են հիմնաւորել եւ արդարացնել կատարուածը:

Այստեղ հարկ ենք համարում յիշել ուղղագրութեան «ռեֆորմի» ջերմագոյն կողմնակից Պօղոս Մակինցեանի ակամայ խոստովանութիւնը 1924 թ. այն մասին, որ ինքը այդ «ռեֆորմով» զաղտնի նպատակ է ունեցել հայերէն գրերը փոխարինել լատիներէնով, իսկ քանի որ իր ծրագիրը չի իրականացել, ապա առաջարկում է վերադառնալ հին ուղղագրութեան, նամանաւանդ որ «արտասահմանի հայերը Սիրիայում, Կ. Պոլսում եւ այլուր չեն անցել նոր ուղղագրութեան եւ նոյնիսկ հակառակ են դրան» (տե՛ս Ս. Աբեղեան, Ուղղագրութեան ռեֆորմը, Երեւան. 1925, էջ 113): Ցաւօք, ժամանակի հայ իշխանաւորները յանձնացին նախկին լուսժողկոմի ուշացած զղջումին եւ ժողովրդին պարտադրեցին «նոր» կոչեցեալ ուղղագրութիւնը:

Իհարկէ պէտք է արձանագրել, որ վերջին տասնամեակներում հայաստանեան գիտական շրջանակներում ու պարբերականներում հին ուղղագրութեան վերադառնալու առանձին կոչեր եղան, սակայն տիրող պայմաններում դրանք մնացին ձայն բարբառոյ յանապատի: Խնդիրը աւելի սրուեց 1988 թ. սկսուած համազգային շարժումներից յետոյ. սառոյցը շարժուեց եւ մեր մամուլի էջերում սկսեցին դասական ուղղագրութեամբ յօդուածներ լոյս տեսնել, տեսականօրէն հիմնաւորուել միասնական ուղղագրութեան վերադառնալու անհրաժեշտութիւնը, անգամ հայրենի ժողովրդի հասարակական միտքը կազմակերպող երէկ հիմնական հոսանները, սկզբունքօրէն կողմնակից լինելով դրան, իրենց պաշտօնաթերթերի («Ազգ», «Երկիր» եւ «Հայաստանի Հանրապետութիւն») ճակատները եւ ելից տուեալները, երբեմն էլ առանձին յօդուածներ ու տեղեկատուութիւններ դասական ուղղագրութեամբ են տալիս, բայց դա շատ եւ շատ քիչ է:

Հայաստանի Գերագոյն խորհրդի ընդունած լեզուի օրէնքը կարծէք պարտաւորեցնում էր մեր մամուլին իր էջերում աւելի լայն տեղ յատկացնել միասնական ուղղագրութեան հարցերին ու դասական ուղղագրութեամբ տպագրուած նիւթերին, բայց դժբախտաբար հանրապետութեան քաղաքական ու ընկերային ծանր վիճակը լեզուական խնդիրները յետին պլան է մղել: Ճիշտ է, մի քանի պարբերականներ («Լուսաւորիչ», «Ազատամարտ» ու նրա յաւելուածները՝ «Ազատամարտ-Վարուժան», «Ազատամարտ-Աստղիկ» եւ «Գանձասար») ամբողջապէս դասական ուղղագրութեամբ են հրատարակւում, բայց դա բաւարար չէ, անհրաժեշտ է, որ մեծ տպաքանակներ ունեցող ամենօրեայ թերթերը աւելի գործուն մասնակցութիւն ունենան միասնական ուղղագրութիւնը կեանքի կոչելու գործընթացին:

Ուղղագրութեան խնդրի վերարծարծումը մեր դժուարին օրերում ոմանց անժամանակ է թւում, մինչդեռ հենց այս օրերին է աւելի հրատապ դարձել ազգի համախմբութիւնը եւ համախմբումը Հայրենիքի շուրջ, իսկ ուղղագրութեան միասնութիւնը դրա կարեւորագոյն գործօններից է, մարտի դրութիւնը հասու զէնք, հետեւաբար եւ, յոյժ այժմէական:

Այնուհետեւ՝ հայաստանեան մամուլը սփիւռքահայ, ինչու՞ չէ՝ նաեւ հայրենի ընթերցողին աւելի հետաքրքիր դարձնելու նկատառումով անհրաժեշտ է, որ խմբագրութիւնները հաշուի առնեն նրանց պահանջներն ու հետաքրքրութիւնները եւ մեր թերթերին համազգային բնոյթ տան, աւելի յաճախ անդրադառնան բոլոր հայ գաղթօջախների առօրեայ կեանքին, ինչպէս նաեւ իրենց էջերում լայն տեղ յատկացնեն սփիւռքահայ մտաւորականների ելոյթներին: Միաժամանակ ցանկալի է, որ ժողովրդի մէջ իշխող թէկուզ եւ միանգամայն իրաւացի ու պատճառաբանուած, անկումային տրամադրութիւնները գէթ փոքր-ինչ փարատելու նպատակով, յաճախ հրապարակեն դժուարութիւններին դիմագրաւելու գործուն հայրենասիրութեան ոգով յագեցուած յուսադրիչ նիւթեր:

Ի վերջոյ ցանկալի կլինէր, որպէսզի Սփիւռքի հետ լրագրական այս կամուրջը փոխադարձ լինէր, այսինքն՝ ոչ միայն հայաստանեան մամուլը տարածուէր սփիւռքահայ գաղթօջախներում, այլեւ սփիւռքահայ մամուլը նոյնպէս հասնէր Հայրենիք եւ հայրենաբնակ ժողովուրդը օրը օրին հաղորդակից դառնար մեր հայրենակիցների առօրեային, նրանց յուզող խնդիրներին, որով հայաստանցիները աւելի լաւ կճանաչէին Սփիւռքը եւ, անկասկած կխուսափէին մեր միջեւ ծագող շատ թիւրիմացութիւններից ու թիւրըմբռնումներից: Ընթերցողները լաւ պիտի յիշեն, որ տարիներ առաջ Երեւանում մեծ ընդհատումներով եւ անկանոն ստացւում էին որոշ սփիւռքահայ թերթեր ու պարբերականներ եւ վաճառւում էին կրպակներում, սակայն ներկայումս այդ բոյլ կամոն էլ խոյս վերացել է, մինչդեռ թւում էր, որ անկախութեան հռչակումից յետոյ այդ կապերը պիտի աւելի ընդարձակուէին ու ամրապնդուէին: Կարծում ենք արդէն ժամանակն է, որ պաշտօնական մարմինները ու կազմակերպութիւնները լրջօրէն խորհեն եւ միջոցներ ձեռք առնեն այս խոչը բացը վերացնելու համար:

ԲԱԲԿԷՆ ՉՈՒԳԱՍԶԵԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ միջազգային

Սահմանադրական ատյանը, դատախազության արգելեց հիմնականում քրդերի իրավունքները պաշտպանող դեմոկրատական կուսակցության գործունեությունը։ Այսպիսով, թուրքական մեջլիսում DEP-ի երեսփոխանական անձեռնմխելիությունը դեռ չկորցրած 13 երեսփոխանները (4-ը բանտարկված են), ըստ Թուրքիայի 1982 թվականի սահմանադրության, ինքնաբերաբար կորցրին իրենց մանդատները, որի հետեւանքով թուրքական մեջլիսում «դատարկված» աթոռների թիվը հասավ 22-ի։

Վերոհիշյալ սահմանադրության 78-րդ հոդվածի համաձայն 450 տեղանոց թուրքական մեջլիսում «դատարկված» աթոռների թիվը 5 տոկոսի, այսինքն 23-ի հասնելու դեպքում, առավելագույնը 3 ամսվա մեջ պարտադիր է անցկացնել երեսփոխանական միջանկյալ ընտրություններ լրացնելու այդ տեղերը։ Այլ խոսքով, փակելով հայկական կամ քրդական հարցը որպես խաղաքարտ օգտագործող մի շարք երկրների օժանդակությունը։ 1992 թ., «առաջին անգամ ու ժողովրդավարական» ընտրություններից հետո (1980 թ. սեպտեմբերի 12-ի զինվորական հեղաշրջումից ի վեր) վարչապետ Դեմիրելը պաշտոնական երկրորդ խոսքն արեց քրդական հարցի շուրջ մեջ, հայտարարելով, թե «ճանաչում եմ քրդական իրականությունը»։ Մյուս կողմից, իհարկե, «քուրդերը եւ քրդերը այս երկրի հավասար քաղաքացիներն են» հայտարարելով, նա փորձում էր կանխել «անջատված, անկախ Քրդստանի» գաղափարը եւ միեւնույն ժամանակ ապահովել «թուրքական հանրապետության ամբողջականությունը»։

Դեմիրելի կողմից կառավարությունում ծառ կազմող Էրդալ Ինոնյուի Սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցությունը այս ընտրություն նպատակ էին դրել իրենց առջեւ։

Թուրքիայում 1992 թվականից հետո, անգամ ճնշականներեն քրդական ինտեգրումի բացումը, քրդերենով օրաթերթերի, շաբաթաթերթերի, ամսաթերթերի լույս ընծայումը, տեղական ռադիո եւ հեռուստակայաններով քրդական երգեր կատարելը, լրագրող Մեհմեթ Ալի Բիրանդի ղեկավարությամբ Լեռնային քրդերի հարցերը վիճաբանության առարկա դարձնելը եւ այլն, ժամանակին թուրքական պետական ռադիո-հեռուստակայաններից քրդերեն հատուկ հաղորդումներ պատրաստելը եւ քրդական դաշնակցային երկիր ստեղծելու գաղափարները ծանր նստեցին Թուրքիայի ռուս շրջանակների ստամոքսներին, որոնք ոչ ավանդական նյութերով սնվելու վարժ չէին։ Արդեն 4 ամիս առաջ, 6 քուրդ երեսփոխաններ, ըստ Թուրքիայի սահմանադրական ատյանի եւ ողջ մեջլիսի մեծամասնության որոշման, կորցնելով իրենց ե-

ԹՈՒՐՔԻԱ

Եւ ի վերջո դոկվեց «հորթի դոչը»

ՐԱՖՖԻ ՏԵՐՍԱՆ, ԱՐԱԲՍ

Ինչպես արդեն հայտնել էինք, երկու շաբաթ առաջ, հունիսի 16-ին, թուրքական մեջլիսում քրդական ինքնության ու Թուրքիայում բնակվող քրդերի իրավունքները պաշտպանող DEP կուսակցությունը դատախազի փակվեց թուրքական սահմանադրական դատարանի որոշմամբ, 17 երեսփոխաններից 7-ը մնացին Բելգիայի մայրաքաղաք Բրյուսելում, ուր ժամանել էին մասնակցելու միջազգային մի համաժողովի։ Անենայն հավանականությամբ, քուրդ երեսփոխանները Բելգիայից եւ Գերմանիայից քաղաքական ապաստան կխնդրեն։

րով, Զիլլերի նախագահած Ճշմարիտ ուղի եւ Կարայալչընի Սոցիալ-դեմոկրատական ժողովրդական կուսակցություններից, որոնք արդեն կառավարություն են կազմում, եւ ընդդիմադիր կուսակցություններից, մասնավանդ օրեցօր ժողովրդականություն նվաճող Բարօրություն կուսակցությունից բացի, անդամի մահանալու կամ հրաժարվելու դեպքում, Թուրքիայում պարտադիր կսկսվի մի նոր տագնապային շրջան, որ հասել է ամեն տեսակ ընտրությունների նախօրյակին Թուրքիայում տիրող ընդհանուր առմամբ խառնակ վիճակին։

Երբ Բարօրությունը կարողանա վաստակել բավար 23 երեսփոխանական աթոռների մեծամասնությունը, ներկայումս արդեն հազիվ իր գոյությունը պահպանող Չիլլեր-Կարայալչըն կառավարությունը կտապալի, եւ այս անգամ Թուրքիայի ընտրողները երկրորդ անգամ «պարտադիր» կգնան երեսփոխանական ընդհանուր ընտրությունների։

Թուրքական տարբեր օրաթերթեր միաբերան գրում են, թե «Թուրքիայի բանկիրներն այժմ զինել ու գերել խաչառաջընթացությամբ ու երկար կյանք տեսել է մարդկանց ու արդեն մեջլիսի ողջ ու անձեռնմխելի մնացած երեսփոխանների համար, այլ թե ոչ Թուրքիային սպասում է տագնապալի մի մեծ շրջան»։

Թուրքական պաշտոնական մի խմբի տարածներից մեկը քրդական է, որ դատախազը, առաջին անգամ ճնշել էր սկել 1980 թվականին։ Սուլեյման Դեմիրելի այն ժամանակվա Արդարություն կուսակցության երեսփոխան Ճերահետտին Էլչիին հայտարարեց, թե «Թուրքիայում քրդեր էլ կան, եւ ես էլ քուրդ եմ»։

Քենան Էվրենի ժողովրդին պարտադրած 1982 թ. Թուրքիայի սահմանադրությունում քաղաքական գործիչներին արգելվում էր նույնիսկ Թուրքիայի հարավարեւելյան շրջաններում բնակվող ժողովրդին (քրդերին) Թուրքիայի Հանրապետությունից անկախանալ, իր ճակատագիրը տնօրինելու մասին որեւէ կարծիք հայտնել։

Ըստ պաշտոնական տվյալների, Թուրքիայում քրդեր չկան, լեռնային թուրքեր են։ Դրան հակակշիռ 1984 թ. մեջտեղ եկավ քրդական բանվորական կուսակցությունը՝ PKK-ն

նում հանդուրժել էր, որոնցից 17 քուրդ երեսփոխաններ, որոնք բացեիբաց պահանջում էին քրդական ազգային իրավունքները, ընտրվեն իր երեսփոխանական անձեռնմխելիությունը, կալանքի տակ էին առնված, որի առնչությամբ միջազգային հանրային կարծիքը մեծ աղմուկ էր

սակի ներքո։

Այս երեսփոխանները, մեջլիսի առաջին խոսք օրից, երեսփոխանական երդումը թուրքերենի փոխարեն քրդերեն կարդացին եւ շեշտեցին «Թուրքիայի ամբողջականության պահպանմանը հավատարիմ մնալ» նախադասությունը, այսպիսով վտանգելով մեջլիսի դժգոհությունը։

Սրանք որոշ ժամանակ անց, դատախազության բաժանվելով Սոցիալ-դեմոկրատական ժողովրդական կուսակցությունից, թուրքական մեջլիսում հիմնեցին նախ HEP, հետո էլ DEP կուսակցության երեսփոխանական խմբակցությունը։

Պաշտոնական DEP-ի եւ արգելված PKK-ի օրեցօր սերտացող կապերը ուշ սկսեցին զգուշացնել Սոցիալ-դեմոկրատական ժողովրդական կուսակցության վրա, որին սկսեցին մեղադրել, թե սա «բռնի PKK-ի միջոցներով մեջլիս մտած քաղաքական կազմակերպություն է»։

1982 թ. Թուրքիայի սահմանադրության «շնորհիվ» մինչ օրս փակված են 7 կուսակցություններ։ Այդ 7 կուսակցություններն էլ քրդական ազգային ինքնության պահպանման եւ նրանց հարցերը արծարծելու համար։ Այս առթիվ տիկ. Դանիել Միտերանը Ֆրանսիայի նախկին արտգործնախարար, իրավաբան Ռոլան Դյումային ուղարկել էր Թուրքիա, հետեւելու նրանց դատավարությանը։ Թուրքիայի պետական ռադիոն եւ հեռուստակայանները, կառավարության մասին վերջին ամիսներին ամեն առիթով քարոզում են PKK եւ DEP, նույնիսկ PKK եւ Հայաստան կապը։

Եւ ի վերջո դոկվեց «հորթի դոչը»։

1994 թվականի մարտի 17-ին, Բելգիայում Եվրոպայի տնտեսությունների եւ միջազգային հանրությունների մասնակցելու առիթով Բարձման խորհրդից DEP-ի երեսփոխան Նիզամեթթին Թողուզը լուսանկարվել էր PKK-ի դրոշակին փաթաթված, ու էլ, ինչպես նաեւ իր մի երկրի ձայներից, պաշտոնապես դարձան, որոնցով դատախազը փակվի այդ կուսակցությունը։

Բելգիայում եւ Մյունխենում գտնվող DEP-ի 7 երեսփոխաններ հայտարարեցին, թե առայժմ մնալու չեն Թուրքիա վերադառնալ։

Թվաբանական օրենքների անդամ հետեւանք։ DEP-ը փակելու արդյունքում կբացվի՝ Թուրքիայի համար տագնապալից մի նոր շրջան։

ՏԱՍՄԱՌՈՍ

Քլինթոնի աշխատակազմի նոր ղեկը՝ Լեոն Պանետտա

Նախագահ Բիլ Քլինթոնն իր ժանկողության ընկերոջը՝ նախկին կոնգրեսմեն եւ բյուջետային հարցերի բաժնի տնօրեն Լեոն Պանետտային նշանակեց իր աշխատակազմի ղեկ, այդ պաշտոնից ազատելով Թոմաս Մակլարտիին։ Սպիտակ տան աշխատակազմի նոր ղեկը հայտարարեց, թե «վերեւից ներքեւ» վերստուգություն է ներարկելու աշխատակազմին եւ «ամբողջական իրավասություն» ունի փոփոխություններ կատարելու նրանց շարքում։ Նա խոստացավ «կարծր բռնցք» լինել եւ իր նախորդից ավելի գործունյա ամենօրյա աշխատանքում։ Նախագահ Քլինթոնը շատ է ննջադասվել իր օգնականների եւ անձնակազմի անդամների իրավասությունների սահմանը ճշգրիտ չսահմանելու համար, ինչը դառնում է դառնում ներքին անհամաձայնությունների։

Ֆլորիդայում բանտերի «գերբեռնվածության» խնդիրը լուծում են յուրովի

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 30 ՀՈՒՆԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ ԱՐՍԵՆ-ՊՐԵՍ։ Ֆլորիդայի նահանգի բանտերում կալանք կրող օտարերկրյա քաղաքացիների թվից հանցագործների առաջին խումբը յուրեւշաբթի արտաքսվեց այն երկրներ, որտեղից նրանք եկել էին ԱՄՆ։ Թմրամիջոցների ծախսանքանքության կամ առեւտրի համար 3-ից մինչեւ 15 տարվա բանտարկության դատապարտված 12 մարդ ուղարկվեց Կոլումբիա, նույնքան բանտարկյալներ էլ վերադարձվեցին այլ երկրներ, հիմնականում Լատինական Ամերիկայի։ Չեռնանալով լինելով այդ աննախադեպ ծրագրի իրագործմանը, որի դեպքում արտաքսվող օտարերկրացիներին ներվում են ԱՄՆ-ում նրանց կատարած հանցագործությունները, Ֆլորիդայի նահանգի իշխանությունները հույս ունեն լուծել բանտերի «գերբնակվածության» խնդիրը։ Ֆլորիդայի բանտերում հայտնված օտարերկրացիների թիվը 2700 է։ Նրանց պահելու ծախսերը նահանգի վրա տարեկան նստում են 60 միլիոն դոլլար։

FBI-ի տնօրենը Արեւելյան Եվրոպայում

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 30 ՀՈՒՆԻՍ, WSJ։ Մ. Նահանգների դաշնակցային հետաքննության գրասենյակի (FBI) տնօրեն Ֆրին այսօր Չեխիայում եւ Սլովակիայում համագործակցության պայմանագիր ստորագրեց կազմակերպված հանցագործության դեմ համատեղ պայքարի։ FBI-ի տնօրենն Արեւելյան Եվրոպայի այլ մայրաքաղաքներում էլ նման պայմանագրեր կնքելուց հետո առաջիկա շաբաթ կժամանի Մոսկվա, որտեղ հանցագործ խմբերի գործունեության ծավալումը խիստ մտահոգում է Վաշինգտոնին։

Թուրքիայի, Խորվաթիայի եւ Բոսնիայի արտգործնախարարների հանդիպում

ԱՆԿԱՐԱ, 30 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «Թուրքիայի ձայն» ռադիոկայանի հունիսի 29-ի հաղորդման համաձայն, Թուրքիայի, Խորվաթիայի եւ Բոսնիայի արտգործնախարարները հուլիսի 2-ին հանդիպում կունենան Անկարայում։ Կքննարկվեն տնտեսական, քաղաքական ու մշակութային ոլորտներում երեք երկրների համագործակցության եւ Բոսնիայում կայուն խաղաղության ապահովման հարցերը, ինչպես նաեւ Բոսնիայի ու Խորվաթիայի տնտեսությունը վերականգնելու, մարդասիրական օգնություն ապահովելու խնդիրները։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանը կատարում է 1994-95 ուսումնական տարվա ընդունելություն հետեւյալ ֆակուլտետներում

Միջազգային հարաբերություններ եւ քաղաքագիտություն, միջազգային տնտեսական հարաբերություններ, միջազգային իրավունք, միջազգային ժուռնալիստիկա եւ քաղաքագիտություն, իրավաբանական, մենեջմենթ եւ մարկետինգ, բանասիրական, պատմության եւ աշխարհագրության, մանկավարժության եւ տարրական ուսուցման մեթոդիկաներ, նախադպրոցական մանկավարժության եւ հոգեբանության, ֆիզիկ եւ կենսաքիմիայի, դիզայն, կիրառական մաթեմատիկա։

Դիմողը ...

Ուսուցումը վճարովի է։ ...

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ հուլիսի 21-ը։ Ընդունելության քննությունները կանցկացվեն հուլիսի 23-30-ը։

Հասցեն՝ Երեւան-70, Ալեք Մանուկյան 13։
Հեռախոսներ՝ 55-24-70, 55-67-90։

Ռեկտորատ

« ԵՎԱ »

ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է Ձեզ

Սովորելու 1-3-ամյա դասընթացներում հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

- օպերատորական գործ, ծրագրային փաթեթների եւ ծրագրավորման լեզուների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա
- անգլերեն լեզու սկսնակների համար
Communicative course in English, Learning American English, The Cambrige English course (2 գիկլով), ամերիկյան ուսումնական հաստատություններ ընդունվողների համար TOETL
- բանկային գործ
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառումը հաշվապահության մեջ
- կոսմետիկա եւ էսթետիկա
- մերում (մասամ)

Դասընթացներն ավարտողներին տրվում են վկայականներ (անգլերեն), հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով։

Մենք եւ աշխատավորում ենք ոչ միայն ուսուցման բարձր մակարդակ, այլեւ համմարացիս դասավանդողների փաղափի կենտրոնում։

Ընդունում ենք ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը 11-ից 16-ը։

Հասցեն՝ Սայաթ-Նովա փող., 4 (Ա. Սպենդիարյանի տուն-թանգարանի դիմաց)
Հեռախոս՝ 58-21-22

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

...Վաղուց էր, շա՜տ վաղուց՝ 1971-ի մայիսի 21-ին, Սունդուկյանի անվան թատրոնում կայացավ Սարոյանի «Խաղողի այգին» պիեսի առաջին ներկայացումը: Դա մի լավ բեմադրություն էր, տաղանդավոր բեմադրիչ Հենրիկ Մալյանի միակ աշխատանքը մայր թատրոնում՝ արված հոգեբանական անձնավորման բոլոր օրենքներով, Սարոյանի թատերական գեղագիտության նրբություններով: Դրանից տասը տարի առաջ էլ՝ 1961-ին, այդ է: Այս մեկը հուշ է: Անձն առանձին այսօրվա բանձր շնորհքի բերկրանքն է...

Մենք խոսական ազնվականներ ենք»:

Այն, ինչ 1971-ի «Խաղողի այգում» Սոս Սարգսյանն ասում էր իբրև դերասան, այսօրվա ներկայացման մեջ ասում է իբրև բեմադրիչ: Իսկ գլխավոր դերի անձնավորողն ինքը չէ, այլ Կարեն Ջանիբեկյանը Սարոյանի թատերական գեղագիտության նոր բարձրացմամբ, առաջնակարգ դերասանի վարպետությամբ հում է տալիս ներկայացմանը: Դերի տեխնիկան էլ Գույն և դա է ընդհանուր տոնային մթնոլորտ առաջանում, որից նա կառչել է խաղալիս:

Խաղի ողջ ընթացքում էլ զգացվում է Ագնեսի փայլուն դերակատար Անահիտ Էլբակյանը խաղում: Նա կարող է ստեղծել ընդհանուր դերասանության, հոգեկան ուժեղ ընդհանրաց ամբողջ ներկայացման ընթացքում: Դրանով նկատելի է և բեմադրիչը, որ ամենից լավ ճանաչել է իր և դրա հարաբերությունների գիծը:

Վիլյամ Սարոյանը Համազգայինի թատրոնում

ԼԵՎՈՆ ՀԱԽՎԵՐԴՅԱՆ

Խոսքը վերաբերում է Սարոյանի «Մի գավաթ բարություն» պիեսին, որը բեմադրել է Սոս Սարգսյանը Համազգայինի թատրոնում: Ըստ մեր՝ սարոյանական ներկայացում:

նույն սկզբունքներով, Վարդան Աճեմյանն էր բեմադրել Սարոյանի «Իմ սիրտը լեռներում է» պիեսը, որն ունեցավ բացառիկ հաջողություն:

Մենք Մալյանին ճանաչում, սիրում, գնահատում ենք իբրև նշանավոր կինոբեմադրիչ: Բիչ է: Նա ոչ պակաս սիրելի և գնահատության արժանի է իբրև թատերական բեմադրիչ: Դրա ապացույցն են «Խաղողի այգին» և Մալյանի թատերական ներկայացումների մեծ շարքը մի վառ էջ ժամանակակից հայ թատրոնում:

Բայց ի՞նչ առնչություն ունեն երկու բեմադրության և Համազգայինի թատրոնի այս ներկայացման միջև: Շատ սերտ առնչություն: «Մի գավաթ բարությունը» նախորդ ներկայացումների սկզբնավորած սարոյանական բեմական ավանդների արժանավոր շարունակությունն է և մի նոր հաստատումը՝ վերստին Սունդուկյանի անվան թատրոնի ուժերով, բայց այդ թատրոնից դուրս, ժամանակիստի տան անշուք դահլիճում: Այստեղ է ծվարել Սունդուկյանի անվան թատրոնից փախած դերասանների մի մեծ խումբ: Եվ մայր թատրոնից դուրս նրանք անմնացորդ շարունակում են նրա ավանդները: Այսպես է գոյատևում ազգային թատրոնի դասականությունը:

«Խաղողի այգու» գլխավոր դերակատարը Սոս Սարգսյանն էր: Ամերիկահայ պարզական Գրիգոր Թորգոմյանի դերում նա ստեղծել էր հուզական մի կերպար, զտարյուն սարոյանական կերպար՝ աղքատ հայարտ, երևակայի ուժը անհուն ու միամիտ մի մարդու, որի հոգին ողողված էր սիրով, բարությամբ, կյանքի հաստատման պաթոսով: Կյանքի հրաշքը զգալու համար նա կարիք չուներ հարստության: Նա այդ հրաշքը առատորեն գտնում էր ամենահասարակ բաների մեջ: Մինչև հիմա ականջիս հնչում է դերակատարի խռպոտավուն ձայնը. «Անդրկը հանույք է: Այս ջրհանից դուրս ջուր խմելը փառավոր բան

տությամբ: Անկեղծ ու վարակիչ ներշնչմամբ նա խաղում է Ջոնն Վերպերի նույնքան աղքատ-հպարտ, ոճեղծված չափից դուրս համեստ, հոգով չափից դուրս հարուստ ու շռայլ այդ անհերկիագուռ դերը: Եվ այն խոսվածքով, որ այնքա՜ն հիշեցնում է իր դասական հոր՝ նշանավոր դերասան Գուրգեն Ջանիբեկյանի ընտիր հայերենը, նա ասում է գրեթե նույնը, ինչ իր աներկյուղ հայ նախորդը «Խաղողի այգում»: Եվ մի՞թե Սարոյանի բոլոր հերոսները նույն ֆիլոսոֆայական «սիրի՛ր ներծավորից» գաղափարի կրողները չեն:

Իրոք այդպես է, ինչպես ամեն մի խոսական գործի. Սարոյանի հերոսները նաև հեղինակի աշխարհայացքի և աշխարհազգացողության կրողներն են: Այս պիեսի գործող անձինք նույնպես: Բոլորն էլ սարյանական խենք ու խելառ, ինչ դահանջող, բայց շատ սիրող, պարզամիտ ու բարեհոգի մարդիկ: Տիկին Հարմոնին, որի դերը համեստ, բայց և տպավորիչ, խելացի խաղով անձնավորում է Գայլա Նովենցը: Պետական դպրոցնյա, բայց դպրոցնյա մարդու ոչ մի տկլոր չունեցող Վիլյամ Փրիմը, որի դերում Դավիթ Հակոբյանի խաղն այնի է ընկնում այդ դերասանին հատուկ ճկունությամբ: Հայր Հոգանը, որ Մայիս Կարապետյանի համոզով ներկայացնում է իբրև մի ճախանու, որ միայն հազվադեպ է նման հոգևորականին: Վերպերի հարեւան Դենը, որի դերում Շահում Ղազարյանը մի լավ, տպավորիչ մարդ է, իր հայրենի հարազատ երգայով:

Բեմադրության մեջ մի առանձին տեղ են գրավում գլխավոր հերոսի զավակները՝ Օվենը և Ագնեսը: Խենթը խենթերենով հետո չի ընկնում հենց սրա՜նց համար է արված: Նրանք հարից ժառանգել են նրա ընչակ ու մարդասեր բնավորության հատկանիշները: Առաջինի դերը խաղում է Արթուր Մկրտչյանը և դաստանորեն անկեղծ ոգեւորությամբ:

Պարտադիր չէ, որ լավ դերասանը լավ բեմադրիչ լինի, ինչպես կարծում են շատ դերասաններ: Դա մեկի հաջողվում է, մեկի՝ ոչ: Այս պիեսի բեմադրությունը Սոս Սարգսյանին հաջողվել է: Այստեղ երևում է աանլիմ ունեցող մեկնաբանը, տպավորիչ բեմավիճակներ ստեղծող, անսամբլային խաղի հետևողական բեմադրիչը: Իր այս աշխատանքով նա հերքում է իր իսկ արտահայտած այն միտքը, թե «Ունենք մի սկզբունք՝ լինել դերասանի թատրոն և ոչ ռեժիսորի, հատկապես այն ռեժիսորի, որ ստիպում է մարդկանց գլխի վրա քայլել» («Գր. թերթ», 25.03.94): Այս վերջին տեսակի ռեժիսորը ոչ ոքի հարկավոր չէ, բայց առանց ռեժիսոր-մեկնաբանի ներկայացման կերպար չի ստեղծվի: Այս ներկայացման գլխավոր արժանիքը հենց այդ կերպարի Սարոյանի գրական հյուսվածքին հարազատ բեմական կերպարի ստեղծումն է:

Չեմ ուզում այսքան գեղեցիկ ներկայացման հեղինակներից որեւէ մեկի անունը մոռանալ, ուստի և ավելացնում եմ՝ պիեսը լավ է թարգմանել Վանիկ Ավետիսյանը, նկարչական և երաժշտական ձեւավորումները ճաշակով են արել Գոհար Նալչաջյանը և Մարտին Վարդազարյանը: Նրանք շատ են նպաստել ներկայացման գեղարվեստական կերպարի ամբողջացմանը:

Այսպիսի ներկայացումներն են մեր դժվարին օրերին պահում ազգային բեմական արվեստի վստահված դաստիարակ և հույս ներշնչում, որ նույնիսկ թատերական առօրյա դեռ ամեն ինչ կորած չէ: Դրա մեջ է «Մի գավաթ բարություն» ներկայացման հաղթանակ բնույթը:

Կուզենայի, որ այս թատերախմբության քննադատները գնան ժամանակիստի տուն և դիտեն այս ներկայացումը:

Չեն գնա:

Հենց դրա համար էլ գրեցի այս հոդվածը:

ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀ

Ուքազավայի գործերի ցուցահանդես Երեւանում

ԱՐԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ.

Երեկ Հայաստանի ազգային պատկերասրահում բացվեց ճապոնական հանրահայտ Ուքազավա դպրոցի ստեղծագործությունների ցուցահանդեսը: Այս դպրոցը սերվել է Ուկիյո-է ուղղությունից, որը ծագել է 13-14-րդ դարերում և շարունակվում է մինչև օրս: Այն պատկերում է մարդկային առօրյան, կյանքը, աշխատանքը: Ուքազավա

գավա դպրոցը հսկայական ազդեցություն է ունեցել ֆրանսիական իմպրեսիոնիստների մասնավորապես, Վան Գոգի վրա: Նա ոչ միայն սիրել և սովորել է այդ արվեստից, այլեւ ստեղծել է ճապոնական նկարչության մեծ հավաքածու, որը, ցավոք, բաղկացած է առանձին մասերից: Իսկ այս ցուցահանդեսում Ուկիյո-է պատկերները ներկայացվում են ամբողջացված:

Շենդ արարողությամբ բացվեց ցուցահանդեսը, որտեղ ներկա էին բազմաթիվ այցելուներ: Լսվում էր ճապոնական ազգային երաժշտություն: Բացման խոսքով ելույթ ունեցավ պատկերասրահի տնօրեն Շահեն Խաչատրյանը, որը խոսեց ճապոնական արվեստի առանձնահատկությունների ու հմայքի մասին: Այդ հանդես եկան ՀՀ մշակույթի փոխնախարար Անելկա Գրիգորյանը, ճապոնացի արվեստագետ Վասա Մուտոն, որը հայտնեց, որ Ուքազավա դպրոցն էջմիածնին նվիրաբերել է 10 հազար ամերիկյան դոլլար: Հանրահայտ դիրիժոր Խաչատուր Ինոեն հայտնեց, որ ցուցահանդեսի բացումից հետո ՀՀ ֆիլհարմոնիայում բացվելու էր ճապոնական երաժշտության փառատոնը: Այս ցուցահանդեսն ունեցավ բացառիկ հաջողություն: Այն առաջին անգամ է կազմակերպվում Երեւանում, որը ծագող արևի երկրի և Հայաստանի մշակութային համագործակցության հիանալի արտացոլումն է: Ուքազավա ընկերությունը Հայաստանի պատկերասրահին է նվիրել 19-րդ դարի ճապոնական նկարչության 90 աշխատանք:

«Արցախյան սիմֆոնիան»՝ Ղարաբաղում

Կոմպոզիտոր Վլադ Գրիգորյանի «Արցախյան սիմֆոնիան» և Ղարաբաղին նվիրված նոր երգն առաջին անգամ հնչեցին Լեռնային Ղարաբաղում: Չնայած, հեղինակի կարծիքով, սիմֆոնիան այնքան էլ հանրամատչելի ու դյուրընկալ չէ, այնուամենայնիվ Ստեփանակերտի, Մարտակերտի, Շուշիի, Ֆիզուլու, Թաղավարդի և Կարմիր Շուկայի ունկնդիրները բավական լավ ընդունեցին ծայնագրությունը (ձայնագրություն, որտեղ պատերազմական ու տեխնիկական խափանումը բոլոր չի տալիս առայժմ Լեռնային Ղարաբաղ նվագախմբեր ստեղծելու հնարավորություն անել):

Սիմֆոնիան ձայնագրվել է Մոսկվայի նշանավոր նվագախմբերից մեկի կատարմամբ՝ Մոսկվայի «Մեր կարի ինքնության» հովանավորությամբ: Ի դեպ, ծագումով շուշեցի կոմպոզիտոր Հայաստանի Թեհեյան մշակութային միության հիմնադիր նախագահն է. Ղարաբաղում նա ստեղծել է մշակութային միության մասնաճյուղ: Վլադ Գրիգորյանն իր ձայնագրությունները նվիրեց Ղարաբաղի ռադիոյի և հեռուստատեսության կոմիտեին: Իսկ Ղարաբաղին նվիրված նոր երգը կատարեց երգիչ Վարդան Խաչատրյանը, որը նաև խոսքերի հեղինակն է:

Վլադ Գրիգորյանը ՀՀ մշակույթի նախարարությանն է հանձնել իր «Արտասկյուռ» ջազ-ռոք օպերայի 100 ձայնապնակ, որոնցից դրանց վաճառքից ստացված գումարը հատկացվի զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին:

Ռ. Խ.

ԵՐԵՎԱՆ

Վիտորիո Ռուֆֆոն «Էրեբունի» բժշկական կենտրոնում

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: Ինչպես հայտնի է, Երեւանում է գտնվում Մեքսիկայի հեռուստաաստղ Վիտորիո Ռուֆֆոն: Ուղեւորության ընթացքում նրան ուղեկցում են հայրը, որը բայց երեկվանից ինձ ներկայացնում են այն: Առաջին ծանոթությունս հայ ժողովրդի հետ կայացել է Մոսկվայում, Համլետ Ղուշչյանի միջոցով: Ես արդեն փաստել եմ, որ

զբաղվում է առեւտրով, և մայրը՝ հեռուստահաղորդման դրամատուրը: Այսօր Վիտորիո Ռուֆֆոն այցելեց «Էրեբունի» բժշկական կենտրոն, որտեղ նրան ընդունեց կենտրոնի գլխավոր տնօրեն Հարություն Կուշկյանը: Նա հյուրին ծանոթացրեց կանանց բժշկական կենտրոնի ծննդատան հնարավորություններին, դպյամանքներին: Վիտորիո Ռուֆֆոն զրուցեց մայրերի հետ:

«Անկեղծ ասած, ինչ գիտեմ հայ ժողովրդի պատմության մասին, հայ ժողովուրդը լավն է և շատ է սիրում ինձ: Երեւան գալուց առաջ ինձ ասացին, որ այստեղ շատ շոգ է լինելու՝ ինչ վախեցա, բայց շատ հաճելի է:

Ես շատ եմ սիրում իմ երեխային և գանկանում եմ իմ ժամանակն անցկացնել տղայիս և ամուսնուս հետ: Ես ուրախ եմ, որ գտնվում եմ Երեւանում և հուսով եմ, որ շատ լավ օրեր կանցկացնեմ միասին», Փաստ-ի թղթակցի հետ զրույցի ժամանակ հայտնեց Վիտորիո Ռուֆֆոն:

ՆՅՈՒ ՋԵՐՍԻ

Հայկական ռադիոժամը՝ 15 տարեկան

Նյու Ջերսիի Հայկական ռադիոժամը վերջերս նշել է իր գոյության 15 ամյակը, հաղորդում է The Armenian Mirror-Spectator շաբաթաթերթը:

Ռադիոժամը, որը հաղորդվում է Սեթոն Հոլ Համալսարանի ռադիոկայանից, միակն է, որ Նյու Յորքի և Նյու Ջերսիի հայկական համայնքի ունկնդիրներին մատուցում է երկլեզվյան (անգլերեն, հայերեն) տեղեկություններ հայկական երաժշտության, ընդհանրապես մշակույթի, ինչպես նաև Հայաստանում կատարվող ամենաթարմ անցուդարձերի մասին: Անցած տարիների ընթացքում այն դարձել է մի «կենդանի կապ» այդ տարածաշրջանում ապրող հայերի և Հայաստանի միջև: Ավելացնենք, որ հոբելյանի առիթով ռադիոժամն իր հովանավորողների կողմից ստացել է բազմաթիվ հաճախորդային շնորհավորանքներ: Ուրախալոր շնորհավորումը նվիրելու հանդիսավոր արարողությանը ներկա են եղել (նկարում ձախից աջ) հայկական համայնքի ներկայացուցիչը՝ Յուսիսային Բերգենից տիկ. Սյուզան Թուֆայանը, Հարավային Օրենջ քաղաքից Հայկական ռադիոժամի հյուրը՝ պրն. Վարդան Աբդոն և WSOU համալսարանական ռադիոկայանի տնօրեն Մարկ Շմիդը:

Հ. Օ.

ՄՈՍԿՎԱ

Հայ երաժիշտը՝ մրցույթի դիպլոմակիր

ՄՈՍԿՎԱ, 1 ՀՈՒԼԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վերջին մրցութային մենագի առյունները հինգշաբթի ու երեկոյան ամփոփվեցին Չայկովսկու անվան տասներորդ միջազգային մրցույթում: Դրան ոլիգին և Ելենա Օբրազցովայի մրցանակին տիրացավ Իրինա Գեորգիևան (Արխանգելսկ): Երգիչների մրցույթի ժյուրին առաջին տեղ և ոսկե մեդալ շնորհեց Չեն Յունեին (Չինաստան) և Մարինա Լոդիգինային (Ռուսաստան):

Երկրորդ մրցանակի և արծաթե մեդալի արժանացան ամերիկացի Լատոնա Քլեյթոնը և ուկրաինացի Տատյանա Զախարչուկը: Ուկրաինացի Ալեքսեյ Ռեպնիկովին և Հայաստանի ներկայացուցիչ Տիգրան Մարտիրոսյանը արժանացան դիպլոմների:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մարզական

LEVON TRAVEL

Առաջնությունը լուսաբանվում է «Լեւոն Թրավլի» աջակցությամբ

WorldCup USA94

Ուժեղագույնները շարունակում են պայքարը

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
Լոս Անջելես

Առաջնության օրագիր

Հունաստան-Նիգերիա 0-2
Ժորժ Ֆենիդի, Ամոկաչի
Արգենտինա-Բուլղարիա 0-2
Ստոիչկով, Սիրակով
Առաջնության ռմբարկուները՝
Սալենկո՝ 6 գնդակ, Կլինսման՝ 4, Բաթիստուտա, Դահլին, Ռոմարիո, Ստոիչկով՝ 3

Առաջնության բոլոր ֆավորիտները հաջողությամբ հաղթահարեցին 1-ին արգելքները: 1/8-րդ եզրափակիչ են դուրս եկել Ռումինիայի, Շվեյցարիայի, ԱՄՆ-ի, Բրազիլիայի, Շվեդիայի, Գերմանիայի, Իսպանիայի, Նիգերիայի, Բուլղարիայի, Արգենտինայի, Մեքսիկայի, Իռլանդիայի, Իտալիայի, Հոլանդիայի, Սաուդյան Արաբիայի եւ Բելգիայի հավաքականները:

Առաջնության հաջորդ բոլոր փուլերի խաղացանցը վաղուց կազմված է: Ինչպես նկատում եք, ԱՄՆ-ի հավաքականը մրցելու է աշխարհի եռակի չեմպիոն Բրազիլիայի հավաքականի հետ: Խաղը տեղի է ունենալու հուլիսի 4-ին:

Այդ օրը ամերիկացիները տոնում են անկախության օրը, եւ այդ առթիվ բազմաթիվ խաղեր ու հրավառություններ են լինում: ԱՄՆ-ի հավաքականի ֆուտբոլիստները հայտարարել են, որ հուլիսի 4-ին հրավառությունները հնարավոր ավելի են լինելու շնորհիվ բրազիլացիների նկատմամբ իրենց պատմական հաղթանակի: Իր հերթին Բրազիլիայի հավաքականի մարզիչներից մեկն ասել է. «Երբ հանդիպում են Բրազիլիայի եւ ԱՄՆ-ի բասկետբոլիստները, բրազիլացիներն աղոթում են հաղթանակ տանելու համար, իսկ հիմա, երբ հանդիպելու են ֆուտբոլիստները, ուստի ամերիկացիները պետք է աղոթեն հաղթանակի համար»:

Բրազիլիայի հավաքականի խաղացողները կիսելով բրազիլական մամուլի մտահոգությունը, վախենում են, որ իրենց հաղթանակները օգտագործելով քաղաքական գործիչները կձգտեն ընդել երկրի ուշադրությունը, ուղղակի ծածկեն շատ ավելի լուրջ հարցեր:

Ոմանք համոզված են, թե Բրազիլիայի հաջողությունը աշխարհի առաջնությունում կառավարությանը մեծ բեռ կթոթափի եւ առաջիկա ընտրություններում նրանք դա կօգտագործեն իրենց անձնական շահերի համար:

Դատավարական ժյուրին գտնում է, որ բրազիլացիների վերջնական հաղթանակը առաջնությունում երկրի համար վատ կլինի: «Մենք անշուշտ երազում ենք 4-րդ անգամ Բրազիլիային պարգեւել աշխարհի չեմպիոնի կոչումը, բայց երբ հաղթենք, առա դա դեռ չի նշանակում, թե պետք է անտեսենք երկրի կենսական խնդիրները ինչպես չքավորությունը, փողոցներում մանուկների սպանությունները», ասել է Բրազիլիայի հավաքականի խաղացող Մաուրո Սիլվան: Իսկ պաշտպան Լեոնարդոն ավելացրել է. «Մենք գիտենք, որ Բրազիլիան շատ ավելի լուրջ խնդիրներ ունի մտահոգվելու, քան աշխարհի գավաթը շահելը: Սա լավ առիթ է, եւ խաղացողները պետք է օգտագործեն իրենց հեղինակությունը վատ քաղաքագետներին մերկացնելու համար»:

«Բրազիլիայի ներկա վիճակը պայմանավորված է քաղաքագետներով», ավելացրել է Ռոշան:

1/8 — 1/4 — 1/2 — Եզրափակիչ

- ՌՈՒՄԻՆԻԱ – ԱՐԳԵՆՏԻՆԱ (4.06, Լոս Անջելես)
- Ս. ԱՐԱԲԻԱ – ՇՎԵԴԻԱ (3.06, Դալլաս)
- 1/4: 10.06, Ս. Ֆրանցիսկո
- ՀՈԼԱՆԴԻԱ – ԻՌԼԱՆԴԻԱ (4.06, Օռլանդո)
- ԲՐԱԶԻԼԻԱ – ԱՄՆ (4.06, Ս. Ֆրանցիսկո)
- 1/4: 9.06, Դալլաս
- 1/2: 14.06, Լոս Անջելես
- ՄԵՔՍԻԿԱ – ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ (5.06, Նյու Յորք)
- ԳԵՐՄԱՆԻԱ – ԲԵԼԳԻԱ (2.06, Չիկագո)
- 1/4: 10.06, Նյու Յորք
- ՆԻԳԵՐԻԱ – ԻՏԱԼԻԱ (5.06, Բոստոն)
- ՇՎԵՅՑԱՐԻԱ – ԻՍՊԱՆԻԱ (2.06, Վաշինգտոն)
- 1/4: 9.06, Բոստոն
- 1/2: 13.06, Նյու Յորք
- Եզրափակիչ: 17.06, Լոս Անջելես
- 3-րդ տեղի համար: 16.06, Լոս Անջելես

ԱՄՆ-94

Էֆենբերգը վտարվեց առաջնությունից

Հարավային Կորեայի հավաքականի հետ խաղում Գերմանիայի թիմի կիսապաշտպան Ստեֆան Էֆենբերգը հանդիսականներին մատ ցույց տալու համար հեռացվել է հավաքականից եւ տուն ուղարկվել: Այդ առթիվ աշխարհի չեմպիոնների ավագ մարզիչ Բերտի Ֆոգթսն ասել է. «Քանի ես դեռ կամ, նա իմ թիմում երբեք չի խաղա»: Հանդիպման ընթացքում ժողովուրդը պահանջում էր դաշտից դուրս հանել Էֆենբերգին: Զայրացած 25-ամյա ֆուտբոլիստը, որը 33 անգամ հանդես է եկել Գերմանիայի հավաքականում,

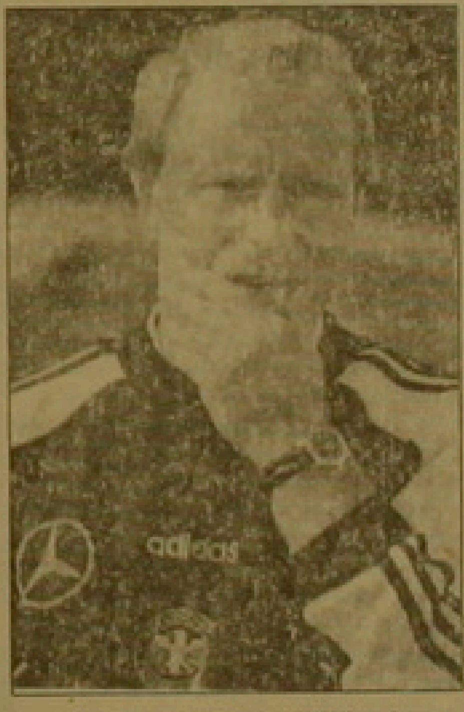

Գերմանիայի հավաքականի մարզիչ Բերտի Ֆոգթս

մեծ մատն է ցույց տվել նրանց: «Կատարածիս համար չեմ զղջում, բայց հետադարձ հայացք գցելով գտնում եմ, որ այդպես եմ արել: Չպետք է մոռանալ, որ մենք խաղում էինք գրեթե 50 աստիճան տաքության պայմաններում եւ պայքարում 2-րդ փուլ անցնելու համար», ասել է Էֆենբերգը:

Անվանի ֆուտբոլիստ Գերմանիայի հավաքականի 2-րդ խաղացողն է, որը վտարվում է աշխարհի առաջնությունից: 1-ինը դարպասապահ Ուլի Ստայնն էր, որ 1986 թ. Մեքսիկայում տեղի ունեցած խաղերի ժամանակ հանվեց թիմից եւ տուն ուղարկվեց: Այն ժամանակվա հավաքականի ավագ մարզիչ Ֆրանց Բեկենբաուէրին նա անվանել էր ծաղրածու:

Մինչդեռ գերմանական մամուլը բաւն ճննադատության է ենթարկում իր երկրի հավաքականին ցուցաբերած ցածր խաղամակարդակի համար: Մյունխենի «Աբենդ Ցայտունգ» թերթը գրել է. «Երբ Բերտի Ֆոգթսի թիմը շարունակի խաղալ նույն ձեւով, ապա նրանք կարող են հավաքել ճամպրուկները»: Հատկապես մեծ դժգոհություն է առաջացրել Կորեայի հետ հանդիպումը (3-2):

«Այդ խաղը ցույց տվեց աշխարհի չեմպիոնի պաշտպանության թուլությունը: Նրանք ճակատագրական սխալներ թույլ տվեցին», գրել է Քյոլնի «Էքսպրես»: 1986 թ. Մեքսիկայի աշխարհի առաջնությունից հետո 1-ին անգամ Գերմանիայի հավաքականը մեկ խաղում մեկից ավելի գոլ բաց թողեց, այն էլ միջին կարգության թիմից: Բերտի Ֆոգթսը Իսպանիայի եւ Բոլիվիայի հավաքականների դեմ թույլ խաղի համար հանդիմանել էր իր ֆուտբոլիստներին: Նա 3-րդ հանդիպումից հետո էլ վատ տրամադրության մեջ էր եւ քննադատել էր իր խաղացողներից ոմանց: «Մենք բախտավոր էինք, որ հաղթեցինք, հավանաբար զոհ գնացինք նաեւ տաք եղանակին», ասել է մարզիչը: Կորեայի հավաքականի հետ խաղում վնասվածք է ստացել թիմի ավագ Լոթար Մաթեուսը: Մի քանի կար են դրել նրա ոտքին: Աշխարհի 1970 թ. չեմպիոն, Բրազիլիայի հավաքականի այն ժամանակվա ավագ Կառլոս Ալբերտո Տորեսը Գերմանիայի թիմի երկրպագուն է: Նա ներկա է գտնվել աշխարհի չեմպիոնների պարտադրանքներից մեկին եւ նկարվել Մաթեուսի հետ:

Վնասված է ստացել նաեւ Իտալիայի հավաքականի ավագ Բարեզին: 34-ամյա փորձառու ֆուտբոլիստը վիրահատության է ենթարկվել եւ ցավոք, չի կարողանա շարունակել իր ելույթները աշխարհի առաջնությունում: Նրա բացակայությունը մեծ կորուստ է Իտալիայի թիմի համար:

Մեքսիկայի հավաքականի դարպասապահ Խորխե Կամպոսը հանդես է գալիս խայտաբղետ գույների համազգեստով: ՖԻՖԱ-ն մտադիր էր արգելել նրան խաղալ այդ տեսքով, բայց հետո ձեռնպահ մնաց: Ինչպես հայտնի է, Նիգերիայի հավաքականի մարզիչը Արգենտինայի դեմ խաղից հետո իր ամբողջ զայրույթը թափեց մրցավարի վրա, բայց հանգստանալով զգալիորեն մեղմացել է: «Մրցավարների մասին ասելու բան չունեմ: Մենք եկել ենք այստեղ ֆուտբոլ խաղալու», ասել է Կլեմենս Վեստերհոֆը: Նա լավ է հասկացել, որ ինչքան վատ խոսի մրցավարների մասին, այնքան կարող է պատժվել: ՖԻՖԱ-ն իր ամբողջ կառույցներով ինչ էլ որ լինի կանգնած է մրցավարների կողքին: Նրա որոշումներին բոլորը պարտավոր են ենթարկվել:

Ենթադրվող հաղթանա՞կ, թե...

Այստեղ հատկապես մեծ անհամբերությամբ են սպասում հուլիսի 4-ին, ԱՄՆ-ի անկախության օրը կայանալիք ԱՄՆ-Բրազիլիա 1/8-րդ եզրափակիչ հանդիպմանը: ԱՄՆ-ի հավաքականի դեկավարները բողոքարկել են Ռումինիայի հավաքականի հետ հանդիպման ժամանակ Ջոն Հարկսի ստացած 2-րդ դեղին քարտի առթիվ, որը չպետք է մասնակցի Բրազիլիայի հետ կարեւոր խաղին: Նրանք խնդրել են ՖԻՖԱ-ին վերանայել որոշումը, սակայն ֆուտբոլային բարձրագույն ատյանը մերժեց խնդրանքը:

ՄԱՐԻՈ ԶԱԳԱԼՈ (Բրազիլիայի հավաքականի մարզիչ): «Եթե մենք ընտրության հնարավորություն ունենայինք, կնախընտրեինք չխաղալ ԱՄՆ-ի հետ»:

ՊԱՈՒԼՈ ՍԵՐԺԻՈ (Բրազիլիայի հավաքականի խաղացող): «1/8-րդում դժվար կլինի, որովհետեւ Ամերիկայի ազգային ոգին պետք է իշխի խաղի ընթացքում, բայց ես վստահ եմ, որ հաղթողը կլինի Բրազիլիան»:

ԴՈՒՆԳԱ (Բրազիլիայի խաղացող): «Շատ անհարմար վիճակ է ԱՄՆ-ի անկախության օրը խաղալ այդ երկրի հավաքականի հետ: Ես հարգանք ունեմ ԱՄՆ-ի հավաքականի նկատմամբ, բայց մենք լավ պետք է խաղանք»:

ԼՈՒԻՍ ԱԼԲԵՐՏՈ ՊԱՐԵՅՐԱ (Բրազիլիայի հավաքականի ավագ մարզիչ): «Շվեդիայի հետ խաղը գրեթե բարեկամական էր: Երկու թիմն էլ բավարարում է ոչ-ոքին: Շվեդիայի հավաքականն ամենակարգապահ եւ ֆիզիկապես լավ պատրաստված թիմն է: ԱՄՆ-ի հավաքականը եթե մտել է 1/8-րդ եզրափակիչ, ուրեմն արժանիքներ ունի: Նրանք ունեն 2-3 առաջատար խաղացողներ»:

ԹՈՄԻ ՍՎԵՆՍՈՆ (Շվեդիայի հավաքականի ավագ մարզիչ): «Ես հպարտ եմ իմ տղաներով: Բրազիլիայի հավաքականը շատ լավ թիմ է»:

ՍԱՐՈՒԵԼՈ ԲԱԼԲՈԱ (ԱՄՆ հավաքականի հարձակվող). «1990 թ. մեծ ճնշման տակ խաղացինք: Այս անգամ ուրիշ է: Երբեք մտահոգ չենք, որ հուլիսի 4-ին ենք խաղալու, այն էլ Բրազիլիայի պես հզոր թիմի դեմ»:

ՊՈԼ ԿԱԼԻՖԻՈՒՐԻ (պաշտպան, ԱՄՆ). «Առաջիկա հանդիպումը կարող է վերջինը լինել մեզ համար: Հուլիսի 4-ին կազմակերպված մեծագույն ացենարը կլինի անկախության առթիվ մեր հանդիպումը Բրազիլիայի դեմ»:

ԱԼԵՔՍԻ ԼԱԼԱՍ (պաշտպան, ԱՄՆ): «Մեծապես խանդավառված եմ, երբ լսում եմ, որ Բրազիլիայի դեմ ենք խաղալու: Մենք ուզում ենք ամբողջ աշխարհին ցույց տալ, որ կարող ենք խաղալ Բրազիլիայի պես թիմի հետ»:

ՖԻՖԱ-ի արգելած դեղերի ցանկը

ՖԻՖԱ-ն նախապես, աշխարհի առաջնությունից առաջ հրապարակել էր այն դեղերի ցանկը, որոնք իրավունք չունեն օգտագործել ֆուտբոլիստները: Դրանք են. ակտիֆեդ, ամբենիլ, ամեպին, աֆրինոլ, կառաֆեդ, կորամեդոն, կորայլոն, դեկադուրին, դիմակոլ, դիսֆորոլ, դրինլգորալ, էմֆամին, ֆեդրիս, հիստալեդ, իզոկլոր, լոդուամին, նազալատոլ, նովաֆեդ, նյուկոֆեդ, թրինիկոին, ոսոլտարամին, էլանդեֆրոլ, ռինոդին, ռունելի, սյուդաֆեդ, տինոլադին, դուպսեն, ռեա-սինեֆրին, սայնեքս, թրինկամ, կոլերիում, ուպադին (ռռմ), վալնոյդ (ռռմ), վիտոլեր, նայկոտիլ, բուտալիան բեյեր եւ մրաստրուդյան դեմ ամեն տեսակի դեղեր:

Այսինքն աշխարհի առաջնության ընթացքում որեւէ մեկը հիվանդանալու իրավունք չունի:

D խմբի ամփոփիչ աղյուսակը

հ/հ	Հավաքականներ	1	2	3	4	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	ԳՏ
1	ՆԻԳԵՐԻԱ		3:0	1:2	2:0	6	3	2	0	1	6-2	+4
2	ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ	0:3		2:0	4:0	6	3	2	0	1	6-3	+3
3	ԱՐԳԵՆՏԻՆԱ	2:1	0:2		4:0	6	3	2	0	1	6-3	+3
4	ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ	0:2	0:4	0:4		0	3	0	0	3	0-10	-10

ԽՃԱՆԿԱՐ

Բժիշկների խորհուրդները

Աշխարհի առաջնության մասնակիցները հիմնականում բողոքում են շոգ եղանակից: Այդ առթիվ բժիշկներն արժեքավոր խորհուրդներ են տալիս թե ֆուտբոլիստներին եւ թե մարզիչներին: Անհրաժեշտ է ջուր խմել խաղից առաջ, նրա ընթացքում եւ վերջանալուց հետո: Ինքնապաշտպանության միջոց թե գերն են, ավելորդ չխմել (շատ վնասակար է), հագնել բաց գույնի հագուստներ եւ գլխարկ դնել:

Մարզիչը դատապարտում է

Իսպանիայի հավաքականի ավագ մարզիչ Խավիեր Կլեմենտեն դատապարտել է աշխարհի առաջնությունում հավասարեցված խաղանացի 5 ռադիոմեկնաբանների, որոնք ներկայացել են որպես Իսպանիայի հավաքականի ֆուտբոլիստներ եւ օգտվել անվճար ճաշից: Կլեմենտեն ժամանակին փորձել էր դարձել մեկնաբանների կողմից եւ այս վերջին հրապարակումները էլ ավելի սրեց հարաբերությունները նրանց հետ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ օրվա հետքով

Դիեգո Մարադոնա. «Վերջ ֆուտբոլին: Սա իմ մեղքն է»

Ինչպես երեկ հաղորդել էինք, կրկին մեծ աղմուկ բարձրացավ Մարադոնայի շուրջը: Մարադոնայի մեզի առաջին քննությունից հետո պարզվել էր, որ նա Նիգերիայի հետ խաղից առաջ [illegible] էր օգտագործել: Այդ հանդիպումից հետո պատասխանատվության կանչված 2 ֆուտբոլիստներից, որոնցից մեկը Մարադոնան էր, մեզի լաբորատորային քննությունը դրական արդյունք էր տվել: Լուրը, որ չորեքշաբթի երեկոյան հայտնել էր Արգենտինայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Խուլիո Գրոնդոնան, անմիջապես աղմուկ առաջացրեց: Տեխասում ՖԻՖԱ-ի համաժողովը, որի մեջ մտնում էին ՖԻՖԱ-ի նախագահ Ժոաո Ավելանժը, 1-ին փոխնախագահ Գիյերմո Կանեդոն, ՖԻՖԱ-ի գլխավոր քարտուղար Ժոզեֆ Բլատերը և այլք, քննեց հարցը և որակազրկեց Մարադոնային: Փորձաքննության ժամանակ Մարադոնան մի կողմ էր քաշվել և հայտարարել. «Վերջ ֆուտբոլին: Սա իմ մեղքն է»: Մամուլի կենտրոնում անմիջապես տեղեկություն ստացվեց, որ եթե երկրորդ քննությունն էլ դրական արդյունք տա, ապա նա կհեռացվի առաջնությունից և կորակազրկվի մեկ տարով: Մինչ այդ, Մարադոնան 15 ամսով որակազրկվել էր 1991 թ., կոկաին օգտագործելու համար: Երեկ երկրորդ փորձը նույնպես դրական արդյունք տվեց:

Ինչպես արդեն հայտնել էինք,

Մարադոնան օգտագործել էր էֆեդրին [illegible] դեմ: Այդ դեղը նրան էր տվել անձնական բժիշկը: Մարադոնան ասել էր, թե չգիտեր, որ այդ դեղն արգելված է, և իր բժիշկը մոռացել էր խաղից առաջ ՖԻՖԱ-ի ներկայացուցիչներին տեղյակ պահել, որ Մարադոնան նման դեղ է օգտագործել: Էֆեդրինը ժամանակին շատ գործածական էր հեծանվորդների և թեթև աթլետների, բայց ոչ ֆուտբոլիստների կողմից: Այս դեղը օգտագործելու համար ֆուտբոլիստներից առաջինը որակազրկվել է Էռնեստ Ժան Ժոզեֆը Հայիթիի հավաքականից, 1974 թ. Գերմանիայի աշխարհի առաջնության ժամանակ: Մարզիչը նրան տուն չուղարկեց, սակայն նա զրկվեց աշխարհի առաջնության խաղերին մասնակցելու իրավունքից: 1978 թ. աշխարհի առաջնությանը, Արգենտինայի հավաքականի հետ խաղում, Վիլլի Ջոնսոնը այդ դեղի օգտագործման համար նույնպես որակազրկվել է: Այստեղ հայտարարվեց, որ Մարադոնայի անձնական բժիշկն էլ կպատժվի: Արգենտինայի ֆեդերացիան ստիպել է Մարադոնային հեռանալ հավաքականից, ՖԻՖԱ-ից պատժամիջոցներ չստանալու համար:

ԱՇԽԱՐՀ

Ռուսական զենքի նոր գնորդներ

ՄՈՍԿՎԱ, 1 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐԲ-ԻՆՖՈ-ՊՐԵՍ: «ՄԻԳ-29» տիպի 18 ռազմաօդանավերի մատակարարման վերաբերյալ Մալայզիայի հետ պայմանագրի ստորագրումից հետո ռազմաօդանավերի զենքի նկատմամբ հետաքրքրություն են դրսևորել Հարավարևելյան Ասիայի նաև այլ երկրներ, մասնավորապես Թայլանդը: Այդ մասին հունիսի 30-ին հաղորդվեց ռուսաստանյան հայտնի կործանիչներ թողարկող Մոսկվայի ավիացիոն արտադրական միավորման ղեկավարության ժամկետ ասուլիսում: Հիմնական տվյալներից բացի այդ օդանավերը գնվում են նաև համեմատաբար ցածր գնով (մոտ 24-25 միլիոն դոլլար), որ մեկուկես անգամ պակաս է արևմտյան ռազմօդանավերի գնից:

Միավորման գլխավոր ինժեներ Վիկտոր Պուգաչովը հայտարարեց. «Ասիա են մի շարք երկրներ, որոնց հետ մենք ոչ միայն չենք կարող առևտուր անել, այլև բանակցել»: Նրա խոսքերով սահմանափակումները վերաբերում են մասնավորապես Թայվանին, Իրանին, Պակիստանին և Հյուսիսային Կորեային:

Բացի դրանից, ոչ օդանավերը, ոչ դրանց պահեստամասերը չեն առաքվում Անդրկովկասի հանրապետություններ: Անդրադառնալով դեռ ԽՍՀՄ-ի օրոք մոսկովյան միավորման և ԿԺԴՀ-ի հաստատած կապերին, որոնց համաձայն ԿԺԴՀ-ն «ՄԻԳ»-երի պատրաստման արտոնագիր էր ստացել ԽՄԿԿ կենտկոմից, Պուգաչովը ընդգծեց, որ մոսկովյան միավորումը վերջերս պաշտոնապես խզել է հարաբերությունները Փխենյանի հետ, այնտեղից հետ կանչելով իր բոլոր մասնագետներին:

Միավորման ռազմավարական վերլուծության բաժնի պետ Ալեքսանդր Ազենոկ իր հերթին ասաց, որ նախկին ԽՍՀՄ տարածքում ոչ մի պետություն, Ռուսաստանից բացի, չի արտադրում ռազմական կործանիչներ, «և մենք խստիվ հետևում ենք ռազմական տեխնիկայի վաճառքի կարգին վերաբերող նախագահական հրամանագրի կետերին»:

Միավորման ղեկավարների խոսքով, վերջին 30 տարում աշխարհի 40-ից ավելի պետությունների վաճառվել են մոտ 3000 տարբեր «ՄԻԳ»-եր:

Ժիրինովսկին կենթարկվի քրեական պատասխանատվությա՞ն

Ռուսաստանի լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության մամուլի ծառայությունը երեկ տարածեց մի հայտարարություն, որտեղ ասվում է. «Հունիսի 20-ին Մոսկվայի Կիևյան խճուղու 96-րդ կիլոմետրի վրա հարձակում են գործել Ռուսաստանի լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության ղեկավար, նախագահ Վլադիմիր Ժիրինովսկու վրա, որը վերադառնում էր Կալուգայի մարզում ընտրողների հետ ունեցած հանդիպումից: Ահաբեկչական գործողության հետևանքով լուրջ վերքեր են ստացել Ռուսաստանի լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության ղեկավարի պահակախմբից պետանվտանգության կոմիտեի զենքերով մայոր Վ. Կոստյուկինը և զինվոր Վ. Բոչենկոն: Տուժել են վարորդները, ջարդվել է չորս ավտոմեքենա: Ահաբեկիչներից մեկը ձերբակալված է, մյուսը փախել է փորձի վայրում»:

Իր հերթին, Ռուսաստանի գլխավոր դատախազի տեղակալ Ալեքսեյ Իլյուշենկոն երեկ առաջարկել է դիմել Պետական դումա պահանջելով, որ դրվի պատգամավորի հարցի և ազգային բռնամանքի ու զզվանքի քարոզման համար Դումայի պատգամավոր Վլադիմիր Ժիրինովսկուն քրեական պատասխանատվության ենթարկելու համար համաձայնության տալու հարցը:

Դիմումի հիմք էին ծառայել նախնական քննության հետևանքները, որ Վլադիմիր Ժիրինովսկու «Վերջին ցատկը դեպի Հարավ» գրքի հրատարակման ու տարածման առնչությամբ հարուցված քրեական գործով ներկայացվել է գլխավոր դատախազությանը:

Միաժամանակ, մի քանի օր առաջ, Վլադիմիր Ժիրինովսկին առանց թույլտվության ներխուժել էր Նիժնի Նովգորոդի մարզի վարչակազմի ղեկավար Բորիս Նեմցովի աշխատասենյակ: Այդ միջադեպի առթիվ Բորիս Նեմցովը հայց էր ներկայացրել դատախազություն:

Երեկվա մամուլի ասուլիսում Կոստիկովը Ժիրինովսկու գործողությունները գնահատեց որպես իշխանության զավթման փորձ: «Դա անչափ վտանգավոր է և օգտակար կլիներ, եթե դրանով զբաղվեր դատախազությունը», նշեց մամուլի քարտուղարը:

Այս կապակցությամբ նա նաև մերժեց նախագահի կարծիքը, որ օգտակար է համարում Պետական դումայում ինքնամաքրման միջոցների որոնումը, քանի որ նման տարրերը վարկաբեկում են Դուման և Ռուսաստանի պետական իշխանությունը: Նախագահը բարձր է գնահատում գործակցությունը Պետդումայի հետ և մտահոգված է Ժիրինովսկու արարքից, նշեց Կոստիկովը:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ ՍՆԱՐԲ

ԵՐԵՎԱՆ

Բացվեց տնտեսական քաղաքականության, հետազոտման և վերլուծության կենտրոն

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐԲ: Երևանում տնտեսական քաղաքականության, հետազոտման և վերլուծության կենտրոնի բացումը նոր փուլ է Հայաստանի և ԱՄՆ փոխհարաբերությունների զարգացման ասպարեզում: Կենտրոնի ստեղծումը թույլ կտա ձեռնամուխ լինել Հայաստանին կոնկրետ տեխնիկական օգնություն ցույց տալուն: Այդ մասին այսօր կենտրոնի բացման ժամանակ հայտարարեց հանրապետության էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Եղիազարյանը:

Կենտրոնը բացվեց Միջազգային զարգացման գործակալության, Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանի և Հայաստանի Հանրապետության Էկոնոմիկայի նախարարության ընդհանուր ջանքերով:

ՀՀ էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Եղիազարյանի խոսքերով, կենտրոնի ստեղծման հիմնական նպատակն է հնարավորություն ստանալ [illegible] փորձաքննություն անցկացնել Հայաստանին հետաքրքրող բնագավառներում, ինչպես նաև օգտագործել արևմտյան փորձն ու տեխնոլոգիաները տեղական գիտնականների կիրառմամբ:

Նախատեսվում է, որ կենտրոնը կսկսի եռանդագին գործել այս տարվա սեպտեմբերից, երբ հաստիքում կունենա 15 մարդ, ինչպես նաև մի քանի մասնագիտական խումբ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՆ-ի դեսպանատունը Երևանում աշխատանքի է հրավիրում փորձառու ջրմուղ-կոյուղու փականագործի, ինչպես նաև էլեկտրիկի: Անգլերեն լեզվի իմացությունը անհրաժեշտ է: Դիմումները հանձնել ԱՄՆ դեսպանատուն ոչ ուշ, քան հուլիսի 1-ը, ժամը 8:30-17:30, բացի շաբաթ, կիրակի օրերը: Հասցեն Բաղրամյան 18, 1 հարկ:

Եղանակը Հայաստանում

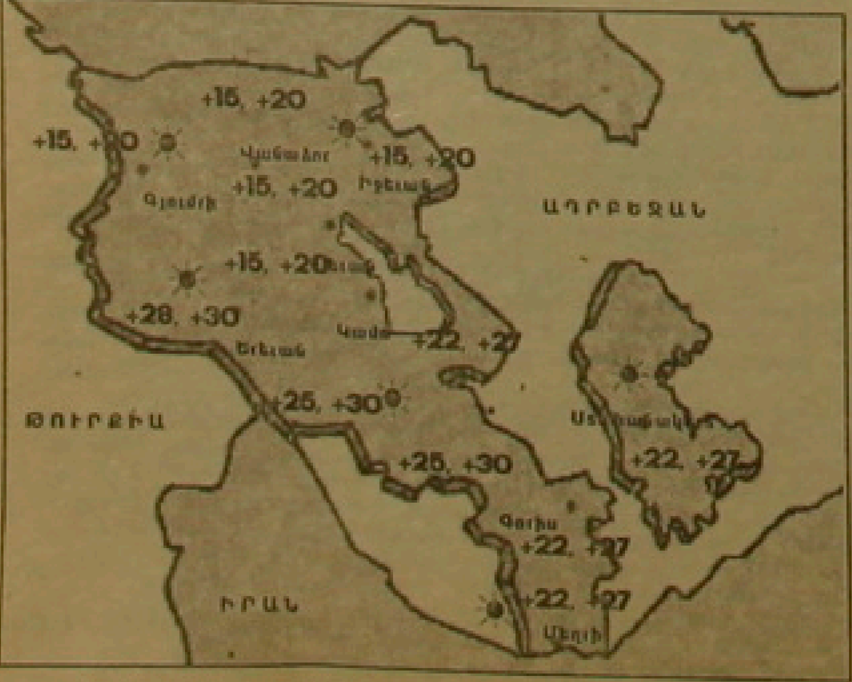

ՀԱՄԱՌՈՏ

1.4 մլրդ դոլլար՝ PKK-ի դեմ գործողություններին

Համաձայն Թուրքիայի ներքին գործերի նախարար Նահիթ Մենտեշեի հրապարակումների, Թուրքիան 45 տրիլիոն լիրա (1.4 միլիարդ ամերիկյան դոլլար) է ծախսել մինչև օրս, քրդական անջատողական համարվող բանվորական կուսակցության (PKK) դեմ գործողություններ ծավալելու համար, հաղորդել է Թուրքիայում լույս տեսնող Պրես Դայջեստ բյուրոն, որը նաև մեջ է բերել նախարարի խոսքերն այն մասին, թե այդ գումարը կբավականացներ ծածկելու երկրի բյուջեի դեֆիցիտի կեսը կամ կառուցելու, յուրաքանչյուրը 300 մեգավատ հզորությամբ, չորս հիդրոէլեկտրակայան: Այդ գումարը կբավականացներ վեց ամիս շարունակ վճարելու մեծահասակների ծերության թոշակները կամ կառուցելու տասը միջին չափի գործարաններ, որտեղ կաշխատեին երկու հազար բանվորներ:

Բենտսենը ոգևորված է

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 30 ՀՈՒՆԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ-ի ֆինանսների նախարար Լլոյդ Բենտսենը հայտարարեց, որ արդյունաբերական զարգացած խոշորագույն երկրների ղեկավարների Նեապոլում կայանալիք հանդիպման ժամանակ «քննարկումների կարևոր նյութը» կլինի Ռուսաստանի կացությունը: Լրագրողների հետ զրուցելիս նա նշեց, որ Տոկիոյում կայացած Յոթնյակի վերջին հանդիպման ժամանակ նկատելի փոփոխություններ են տեղի ունեցել Ռուսաստանում. «Արժեզրկումը նվազել է, մասնավորեցումը շարունակվում է արագ թափով»:

Մեծ հրդեհ նավահանգստում

ԹԵՀՐԱՆ, 30 ՀՈՒՆԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Տասներեք մարդ զոհվեց և քսանվեցն էլ վիրավորվեց Իրանի հարավ-արևմուտքում գտնվող Բենդեր Խոմեյնիի նավահանգստի էլևատորում բռնկված հրդեհի հետևանքով: Թեհրանի ռադիոյի հաղորդման համաձայն, հրդեհը բռնկվել էր հացահատիկով լի էլևատորի բունկերներից մեկում էլեկտրահաղորդման գծի անսարքության պատճառով: Այրվել է ավելի քան 20 տոննա ցորեն:

SARTARABAD Co. LTD

«ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ» ՍՊԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է

Ամեն երեքշաբթի ԵՐԵՎԱՆ-ԲԵՅՐՈՒԹ

ՈՒՂԻՂ ՉՎԵՐԹՈՎ 7 ՕՐՎԱ ԳՐԱՎԻՉ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

7 հուլիս ԼԵՀԱՍՏԱՆ

ԲՐԵՍՏ (ավտոբուսներով)-ՎԱՐՇԱՎԱ

անվճար 100 կգ ուղեբեռի փոխադրում

15 հուլիս ԵԳԻՊՏՈՍ

ԿԱՀԻՐԵ 2 օր-ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ 3 օր

4 ՕՐ ԵՎ 3 ԳԻՇԵՐ

անվճար 25 կգ ուղեբեռի փոխադրում

Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել 580632 հեռախոսահամարով

A.STYLE

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երևան 23 Արտաշիսյան 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Տպաքանակ 10 000. Պատվեր 1794. Ստորագրված է տպագրության 1. 07. 1994 Գինը 10 դրամ

digitised by A.R.A.R.@